

Medewerkers van psychologie mochten voor niets een computer van drie mille mee naar huis nemen. Economen krijgen zo'n tweeduizend gulden subsidie voor een nieuwe pc. Wie bij de algemene diensten werkt, mag officieel op niet meer dan de helft daarvan rekenen (foto Philip Driessen)

Universiteit wil filiaal in Venlo

3

Blinde Esther studeert cum laude af

5

Opzijhoogleraar over de invloed van Corry Brokken

7

Vertrekkend psychiater Romme is niet bang voor autoriteiten

9

Zingende besjes in Les Olivettes

16

Pc-privéprojecten: duizenden guldens verschil

Er zijn bijna evenveel pc-privéregelingen voor UM-personeel als er diensten en faculteiten zijn. De ene medewerker moet duizenden guldens bijbetalen, de andere kan verlofdagen of adv-dagen inzetten, en weer een andere hoeft zelfs helemaal niets bij te dragen. Waarom is er geen universitair beleid in de trant van de UM-fietsregeling?

"Iedereen heeft zijn eigen koninkrijkje en regelt die zaken op zijn eigen manier," zegt P. Hick die vorig jaar bij de faculteit economie een pc-privéproject op poten zette. "Faculteit en medewerker betaalden ieder de helft (2000 gulden). Hierbij konden medewerkers ervoor kiezen om te betalen met vijf verlofdagen."

Bij rechten en cultuurwetenschappen was tot nog toe geen geld voor een pc-regeling. Wel ligt er op dit moment bij beide faculteiten een plan op tafel. Bij psychologie lijkt passen en meten niet aan de orde. Onlangs kregen ruim twintig medewerkers (tot en met salarisschaal 10) een pc van 3300 gulden mee naar huis, zonder een cent bij te betalen. Volgens systeembeheerder J.

Beurgens zijn de voordelen evident; voor de werkgever is het tijdsbesparend omdat mensen in hun eigen tijd leren omgaan met Windows of MSWord. Bovendien stimuleer je op die manier thuiswerken, meent de systeembeheerder.

Bij de algemene diensten is het anders geregeld. Die krijgen, zo is ooit afgesproken, per pc een bijdrage uit de algemene pot van 1000 gulden. Maar verder is ook hier weinig eenvormigheid. De financieel-economische dienst vergoedt zeventig procent, terwijl de universiteitsbibliotheek ruim dertig procent voor zijn rekening neemt.

Daarnaast zijn er enkele met een vijftig procentregeling, waaronder de dienst huisvesting, de dienst personele zaken en bestuurlijke en juridische zaken. Bij personele zaken kunnen medewerkers tevens betalen met adv-dagen (400 gulden per dag). Eind vorig jaar gaf het college van bestuur toestemming hiervoor.

Maar net als bij de faculteiten zijn er relatief armlastige diensten, die hun medewerkers niet tegemoet kunnen komen. Zo moeten de belangstellenden bij de dienst studentzaken alles uit eigen zak betalen, zegt systeembeheerder P. Verberne. "Er is geen geld voor een tegemoetkoming. Wie thuis een pc wil, moet het hele bedrag in drie jaar terugbetalen. Ik vind dit een

rare gang van zaken. Maak gewoon een duidelijke regeling die voor iedereen geldt. In de trant van de UM-fietsregeling bijvoorbeeld."

M. van Woerden, bestuurslid van de faculteit rechten, is het daar helemaal mee eens. "Het onnozelle bedrijf heeft zo'n centrale voorziening en de universiteit niet, ongelooflijk. Zeker voor jongere docenten en assistenten-in-opleiding, die weinig geld hebben, is het zuur." Eigenlijk zou het college met algemene richtlijnen moeten komen, vindt Hick, maar hij kan zich voorstellen dat die de vingers niet wil branden. De ene faculteit of dienst heeft namelijk meer geld dan de andere.

De directeur van de algemene diensten, H. Fekkers: "Bij de fietsregeling kon je vanaf nul beginnen. Die is op een specifiek moment ingegaan en daarvoor was geld gereserveerd. Maar de pc-privéprojecten lopen al een jaar of tien. Bij de ene dienst is er meer behoefte dan bij de andere, zelf bepalen ze het meest geschikte moment voor een project. Als er voorheen al fietsprivéregelingen bestonden, dan was dat universitaire plan ook moeizamer van de grond gekomen. En wat dat geld betreft, dat is net als bij personeelstrainingen en cursussen een kwestie van prioriteiten stellen."

Maurice Timmermans

Geen toga's bij afscheid Romme

Geen stoet van hoogleraren, geen officiële academische zitting. Het afscheid van prof. Marius Romme, hoogleraar sociale psychiatrie, verliep afgelopen vrijdag buiten de gebaande universitaire paden. Daar was her en der wat gemor over.

Er circuleerden op zijn afscheidscongres, vorige week in het Mecc, zelfs geruchten dat de rector magnificus hoogstpersoonlijk op zijn minst één hoogleraar verboden zou hebben om zijn toga op te halen.

Rector Nieuwenhuijzen Kruseman: "Nee, dat is niet waar, ik heb het alleen maar afgeraden. Ik kan trouwens helemaal niemand verbieden om zijn toga te dragen, niet eens met carnaval, hoeveel bezwaar ik daartegen ook zou hebben. Maar dit is een hele vervelende affaire. Kijk, Romme belde begin december naar het rectoraat met de vraag hoe een en ander op 15 januari geregeld zou worden met zijn afscheid, hoe bijvoorbeeld de toga's naar het Mecc zouden worden vervoerd. Toen was er een probleem, want wij wisten van niets en die melding kwam veel te laat. Op die datum waren er al academische plechtigheden gepland, promoties geloof ik, in de aula, waarbij dan ook de pedel aanwezig zou zijn. En ik voel er niets voor om op twee plekken tegelijk dit soort ceremonieën te hebben. Jawel, er is een hulppedel maar er is maar één staf. Dus

ik heb Romme nog een brief geschreven dat het me speet maar dat het niet ging. Bij andere universiteiten, waaronder die van Leiden, zijn de afscheidscolleges trouwens nooit in toga."

Het misverstand, legt de rector uit, school erin dat Romme dacht dat de commissie die het congres voorbereidde ook de zitting zou regelen.

Blijft natuurlijk bij dit alles wel de vraag of de universiteit, in casu het rectoraat, niet zelf actie dient te ondernemen als mensen met een geschiedenis als die van Romme de pensioengerechtigde leeftijd naderen. Romme behoorde bij het allereerste clubje hoogleraren dat de medische faculteit (en daarmee de universiteit) uit de grond stampte.

Kruseman: "Nou, dat weet ik niet, volgens mij kunnen hoogleraren dat toch wel zelf regelen, maar verder dacht ik eigenlijk dat hij al zo'n tien jaar weg was en al lang geleden onofficieel afscheid had genomen. Hij had nog een boven-tallige tijdelijke aanstelling van 0,2 voor het werk bij de Riagg, dat was alles."

Romme's collega prof. Marten de Vries ziet het anders: "Marius is een van de *founding fathers*. Daar kun je als universiteit best wat flexibeler mee omspringen, vind ik. Zeker in de eerste tien jaar is hij toch heel belangrijk geweest bij de opbouw van het psychomedisch onderwijs."

Wammes Bos

"Ik kruip nog even bij mijn ouders in bed"

Na talloze telefoontjes, afscheidsetentjes en een laatste gezellige knuffel in het ouderlijke bed, vertrok de vijfdejaars international management Ika van Doorn (24) afgelopen zondag voor elf weken naar Zuid Amerika. In Peru, Chili en Ecuador gaat ze met veertien andere economiestudenten voor een aantal Nederlandse bedrijven de markt onderzoeken en kijken of investeringen lonend kunnen zijn. De dagen voor haar vertrek hield Ika een dagboek bij.

Vijfdejaars international management Ika van Doorn (foto Philip Driessen)

Dinsdag 12 januari. 'Quality timen' is de laatste dagen de gevleugelde uitdrukking. Vandaag begin ik ermee en stoor de rest van de dag anderen met dit fenomeen. Gek, ik wil gaan en blijven tegelijk.

Tijdens het zoveelste bezoek aan de bank voor een lening krijg ik slecht nieuws. Ik heb nog meer goedkeuringen en garanties van de universiteit nodig dan goed is voor mijn gemoedsrust. Naar wie nu te gaan? Ik besluit een poging te wagen bij het college van bestuur.

's Middags word ik door mijn lerares Spaans onthaald met taart omdat ik mijn laatste tentamen FIS heb gehaald. Samen vertalen we een vragenlijst voor mijn onderzoek en aan het eind van de

middag nemen we afscheid met een traan. Ik ren door de sneeuw naar mijn vriendinnen voor een afscheidsdiner. Zoals altijd te laat. Heerlijk om met een wijntje en verrukkelijk eten nog even zo mezelf te zijn.

Woensdag. De dag begint op de universiteit met een stijve bil van de laatste inenting. De begeleider van mijn onderzoek geeft de laatste tips en een lijst met theorieboeken die ik toch niet mee kan nemen.

's Middags sta ik voor 23 dispuutgenootjes te koken. Vreemd dat anderen veel dramatischer doen over mijn vertrek dan ikzelf. Ik ga toch maar elf weken weg? Ik krijg een knuffelbeer en een dagboek met daarin van ieder een lief verhaal.

De avond staat ook in het teken van afscheid nemen. Stiekem ben ik blij met de inval van de heren op de damesavond van Circumflex. Zo kan ik toch nog de mannelijke vriendjes gedag kussen.

Later in de Clinique word ik nog méér dan normaal vertroeteld door mijn (ex-) collega's. De cocktails zijn zoet en mijn lievelingsmuziek schalt!

Donderdag. Ik word wakker met een houten kop. Toch moet ik me ertoe zet-

ten mijn kamer leeg te halen voor de onderhuurster. Met enige nostalgie ruim ik alles op en neem ondertussen al afscheid van de eerste huisgenootjes. Als ik in april terugkom, zal de samenstelling van mijn huis nogal veranderd zijn. Eén huisgenootje gaat met me mee op reis, de rest zal uitzwermen naar Schotland, Korea en andere oorden.

De avond breng ik al 'quality timend' door bij een Italiaan met Spaanse muziek en veel knoflook.

Vrijdag. Mijn laatste dag in Maastricht. Naar de bank met vereiste handtekening travellercheques ophalen, foto's uitzoeken voor eenzame momenten en mijn kamer poetsen. De onrust neemt nu toe en ik begin de ernst van mijn verstrek in te zien door alle telefoontjes en bezoeken. Mijn laatste uren in huis zijn zeer chaotisch. Een vriendin poetst het laatste kastje, een ander staat te koken, er wordt een foto gemaakt en bij vertrek belooft een huisgenootje mijn laatste was op te vouwen en mijn kamer te stofzuigen. Dank, dank, dank.

Dierbaren nemen in vredesnaam maar een retourtje Sittard om toch nog normaal afscheid te kunnen nemen. Ik ga naar mijn ouders in Amersfoort.

Zaterdag. Na een onrustige nacht kruip ik nog even tussen mijn ouders in het grote bed. Daarna ga ik met de *Lonely Planet* in de hand naar de kapper en maak kopieën van de belangrijkste documenten. Ik ben er klaar voor. Tijd dus om oma dag te zeggen en om rustig met mijn ouders en broer te gaan eten. Op de valreep komt de 'quality-timer' kennis maken met mijn ouders. Het klikt.

Zondag 17 januari. Mijn maag smelt en ineens is er stress. Gelukkig heb ik schatten van ouders die helpen met strijken, gaten stoppen en inpakken. Dit laatste is nog een hele opgave maar uiteindelijk staan de koffer en rugzak toch klaar.

Vriendinnen bellen af en aan en mijn broer legt uit hoe ik moet *chatten*. Tussendoor belt de moeder van een meisje dat al vooruit is gereisd. Ze vraagt me iets lekkers mee te nemen omdat het eten 'daar' smakeloos is. Dat belooft wat, want een smulpaap, dat ben ik. Zouden ze er dan toch alleen maar gebraden cavia's eten?

Stakingen in het onderwijs

Deze week hebben er estafettestakingen plaatsgevonden in het onderwijs. Volgens mijn informatie nu zullen zo'n 50.000 leerkrachten hun werk neerleggen. De minister biedt slechts 2,8 procent loonsverhoging voor de nieuwe CAO, de bonden eisen 6,25 procent. Staken past niet in de cultuur van onderwijsland, maar nu is het dan toch zover, na een voorzichtige prelude in december. De vraag kan niet zijn waarom het onderwijs nu staakt, het grote raadsel is waarom de vlam niet veel eerder en veel vaker in de pan is geslagen. In vergelijking met de industriebonden hebben de onderwijsbonden zich tot nu toe nogal tam opgesteld. Onderwijs verdienen leraren een salaris dat veel te laag is in verhouding tot hun hoge opleiding en voortdurend groeiend takenpakket.

Maar dat is nog lang niet alles. Leerkrachten moeten dikwijls opereren binnen miserabele arbeidsomstandigheden. Een vriend van mij doceert Engels aan een scholengemeenschap in Midden-Nederland. De schoolgebouwen zijn verspreid over de gehele stad, dat krijg je van al die fusies. De afstanden tussen de diverse dependances zijn dermate groot dat de pauzes van de leerkrachten stilzwijgend worden ingezet om verplaatsing van het ene ge-

bouw naar het andere mogelijk te maken. De lunch wordt noodgedwongen op de fiets genuttigd.

Toen ik mijn kind aanmeldde voor de basisschool werd ik door de adjunct-directeur ontvangen in de werkkamer van de twee schoolleiders: een soort bezemkast met een raam erin (dat kon er kennelijk nog net af). Er was slechts plaats voor één tafeltje en een stoel, die zij hoffelijk aan mij afstond. De enige plek waar het schoolhoofd vervolgens nog plaats kon nemen was de vensterbank. Het is ondenkbaar dat dergelijke arbeidsomstandigheden getolereerd zouden worden in het bedrijfsleven.

De geschiedenis van dit nobele beroep leert dat onderwijsgeevenden altijd schamele loontjes hebben verdiend. Vroeger werd dit lage inkomen echter gecompenseerd door een hoog maatschappelijke aanzien. Deze immateriële compensatie is inmiddels ook weggevallen, deels door de veranderde verhoudingen tussen ouderen en jongeren, deels door de hierboven genoemde factoren. Al met al is geen middel onbeproefd gebleven om het docentschap onaantrekkelijk te maken en de gevolgen blijven dan ook niet uit. Om en nabij Maastricht zijn geen invallers meer te vin-

den voor het basisonderwijs. Maastrichtse leerkrachten kunnen dus niet meer ziek worden! Het is een tragikomisch gegeven dat voormalig staatssecretaris Netelenbos met veel tromgeroffel en klaroengeschal klassenverkleiningen voor het lager onderwijs heeft aangekondigd zonder zich af te vragen of er voldoende belangstelling zou zijn voor de vervulling van de vacatures. Op middelbare scholen hebben we het al niet meer over vervangers: voor bepaalde vakken kunnen amper meer vaste docenten worden aangetrokken.

Diegenen die menen dat universiteiten geen deel hebben aan deze afkalving verwijs ik naar de vorige *Observant*, pagina 3. "Werkdruk leidt tot ontslag: 'Ook op zondag zat ik me kapot te werken.'" Bij de faculteit economie, zo vermeldt dit artikel, ondervindt men problemen om wetenschappelijke vacatures in te vullen. Wanneer men het verantwoord acht om maar liefst zes onderwijsgroepen onder de hoede te stellen van slechts één docent, dan mag dit geen verbazing wekken. Onderwijs geven is een dienend beroep waar, net zoals bij andere dienende beroepen, het spook van Florence Nightingale nog steeds rondwaart. Kindgerichtheid en studentge-

richtheid zijn toverwoorden in onderwijsland. Dit maakt het moeilijk om de vraag op te werpen in hoeverre leerkrachten zelf nog bevrediging kunnen putten uit hun beroep. Men moet zich echter afvragen of leerkrachten de belangen van kinderen of studenten wel echt kunnen dienen wanneer hun eigen behoeftes en belangen in de wind worden geslagen. Een zekere mate van docentgerichtheid zou een welkome aanvulling zijn om de kwaliteit van het onderwijs blijvend te kunnen garanderen.

Lies Wesseling,
universitair docent vakgroep
letteren en kunst

COLOFON

Onafhankelijk weekblad van de Universiteit Maastricht uitgegeven door de Stichting Observant.

Redactieadres

Keizer Karelplein 10
(begane grond)
Postbus 616

6200 MD Maastricht

Tel: 043-3883174

Fax: 043-3256909

E-mail: redactie@obs.unimaas.nl

Stichtingsbestuur

Kees Schröer, Wim Beurskens, Ingrid Wijk
Tes Gybels

Redactieraad

Gerard Hensen, Carina Haumann, Rinus van Houten, Erik Kallenbach, Marietje Kardaun, Maurice Oliver, Willie Schipper, Tom van Veen, Paul Winkens

Redactie

Riki Janssen (hoofdredacteur) 3883280

Wammes Bos 3883128

Jan Buevink 3883125

Agnes Sommer 3883471

Maurice Timmermans 3882536

Beheerder

Marlies in de Braekt 3883174

Redactie-assistent

Gerald Bouwels 3883174

Aan dit nummer werkten verder mee:

Marjan van den Berg, Judith Maas, Ger Mennens, Maaike van Stolck, Hans Philippen

Fotografie

Philip Driessen

Opmaak

Erik van Ballegoij

Basisontwerp

Bruno Setola, Rotterdam

Vertaling

WorldNeth

Druk

Limburgs Dagblad, Heerlen

Mededelingen

Voor het inleveren van mededelingen zie aanhef op mededelingenpagina

Advertenties

Marlies in de Braekt

Tarieven op aanvraag verkrijgbaar
(Voor Paarltes zie info bij Paarltes)

Abonnementen

Leden van de universitaire gemeenschap ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en andere belangstellenden kunnen zich abonneren voor €40,- per jaar

HOP

Observant is aangesloten bij het Hoger Onderwijs Persbureau

© Stichting Observant

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de hoofdredacteur geheel of gedeeltelijk worden overgenomen

Cultuurwetenschappers huiverig voor uitbreidingsplannen

De faculteitsraad van cultuurwetenschappen is bang dat de uitbreidingsplannen van de faculteit ten koste zullen gaan van de huidige cws-studie. Het bestuur van de faculteit wil binnen enkele jaren twee nieuwe initiële opleidingen en twee postdoctorale.

Hoe de nieuwe opleidingen eruit komen te zien, is nog lang niet duidelijk. In de plannen waarover de raad zich gisteren boog, worden twee mogelijkheden aangegeven die nader uitgewerkt moeten worden. Een van de twee nieuwe opleidingen

zal gaan over kunst, cultuur en media. Na een basisopleiding van maximaal anderhalf jaar zouden studenten zich kunnen specialiseren in visuele cultuur of cultuur erfgoed (archeologie). In het verlengde daarvan wil de faculteit ook een eenjarige postdoctorale opleiding gaan aanbieden voor leraren cultuur in het voortgezet onderwijs. Hogeschool Fontys (zuidoostelijk Nederland), die over een lerarenopleiding beschikt, heeft interesse om op dit punt samen te werken.

Daarnaast wil de faculteit Europese studies gaan verzorgen. Anders dan bij de reeds bestaande opleiding aan de Universiteit van Amsterdam zal hier een sterke nadruk liggen op de sociale wetenschappen en het recht. Daarom wil cultuurwetenschappen samenwerken

met de juridische en de economische faculteiten en het in deze stad gevestigde Europees Instituut voor Bestuurskunde.

Inhoudelijk past Europese Studies goed bij de postdoctorale opleiding European Public Affairs die al in september van dit jaar van start gaat. Verder wil de faculteit ook nog een postdoctorale opleiding Europese Journalistiek gaan opzetten.

Door deze nieuwe opleidingen hoopt de faculteit minder financiële risico's te lopen. Nu er maar één studie is, bestaat de mogelijkheid dat de inkomsten sterk afnemen op het moment dat de belangstelling daarvoor instort. Daarnaast wil de faculteit meer gebruik maken van de kennis die er nu al onder de medewerkers is. Mede daarom verto-

nen de nieuwe opleidingen grote gelijkheid met delen van het huidige CWS-programma.

Inhoudelijk kon de raad zich wel in die keuze vinden. Wel vreesden verschillende leden dat bestaande afstudeertrajecten als visuele cultuur en politieke cultuur op zullen gaan in de nieuwe studies zodat de cws-opleiding langzaam wordt uitgedaagd. Die zou dan vrijwel alleen nog gaan over wetenschap en technologie.

Decaan Bijker denkt dat het zo'n vaart niet zal lopen. Het lijkt hem logisch dat de nieuwe studies zullen zorgen voor veranderingen in de huidige opleiding, maar het zal er niet ten koste van gaan. "CWS is geen kas waarin plantjes gekweekt worden die, als ze sterk genoeg zijn, elders worden uitgeplant."

De faculteit heeft nu twee werkgroepen aan het werk gezet die voor het eind van de zomer de plannen moeten uitwerken. Het is de bedoeling dat ze in het najaar bij het college van bestuur liggen.

Jan Buevink

Collegegeld omhoog

Studenten gaan komend studiejaar 2816 gulden aan collegegeld betalen. Het kabinet heeft besloten het bedrag van vorig jaar met 66 gulden te verhogen. Of de Universiteit Maastricht ook het instellingscollegegeld verhoogt, is nog niet bekend.

Het kabinetsbesluit vloeit voort uit het regeerakkoord. Daarin was afgesproken dat het collegegeld voortaan zou meegroeien met de inflatie. Het precieze bedrag is nu voor het studiejaar 1999/2000 vastgesteld. De jaren daarop zal het collegegeld nog verder stijgen. De studentenbonden waren al kwaad toen de maatregel in het regeerakkoord opdook, en zijn dat nog steeds. "De basisbeurs vergoedt maar een klein beetje van de inflatie," zegt Marlou van de LSVb. "De rest moeten studenten maar weer bij elkaar zien te sprokkelen."

Het kabinet ziet dat bezwaar niet. Studenten met minder rijke ouders krijgen extra aanvullende beurs om de verhoging te kunnen betalen. Anderen kunnen een hoger bedrag lenen.

De verhoging van het collegegeld levert het kabinet dit jaar een kleine negentien miljoen gulden op. In het jaar 2002 zal dat bedrag zijn opgelopen tot 75 miljoen.

Het is nog onduidelijk of de verhoging van het landelijke collegegeld (voor studenten die nog twaalf maanden of langer mogen studeren) ook gevolgen heeft voor het Maastrichtse instellingscollegegeld. Het college van bestuur zal zich daar volgende maand over buigen. Vorig jaar besloot het college wel om dit inschrijfgeld voor buitenlanders en studenten die nog minder dan een jaar inschrijfduur hebben in gelijke mate mee te laten stijgen (nu 3650 gulden). Toen kondigde het college ook al een verhoging aan per 1 september 1999 voor deeltijdstudenten die lang over hun studie doen. Nu betalen die, net als alle deeltijders, nog 2025 gulden. (HOP/JB)

Digitaal

De krant van de grootste hogeschool van Nederland, Fontys, is de dupe van bezuinigingen. Alleen het februari-nummer verschijnt nog. Na de zomer moet er een digitale 'nieuwsvoorziening' komen. Hoofdredacteur Mark Mol denkt dat hiermee een trend is gezet. (HOP)

Onderwijsprijs zoek

De winnaar van de onderwijsprijs van 1997 heeft nog steeds geen cent gezien. G. Woltjer werd, vanwege zijn succesvolle economiespel, ruim een jaar geleden door de economische faculteit f15.000 in het vooruitzicht gesteld. Het geld is er niet. "Ik heb in juni '98 aan de bel getrokken, in augustus en november ook. Maar nog niks vernomen." Woltjer wil het geld besteden om databestanden aan te kopen voor zijn onderzoek.

Medewinnaar van dat jaar, drs. C. Kerckhoffs heeft nog geen poging gedaan zijn prijs (f10.000) te incasseren. "Ik ga er van uit dat als ik het op mijn heupen zou krijgen en met de concorde naar New York zou willen vliegen om een congres bij te wonen, dat dat zou kunnen. Ik heb het nog niet geprobeerd." Drs. B. Heiman, winnaar van f5000, heeft de hele prijs zonder problemen opgemaakt.

Directeur R. Verspeek reageert verbaasd op het bericht van de zoekgeraakte prijs: "Ik wist dat er administratief iets fout was gegaan, maar dacht dat alles opgelost was. Maar als dit een signaal is dat ik even contact met Woltjer op moet nemen, zal ik eens bellen." (AS)

Verouwehoerd

"Minister Hermans moet onmiddellijk stoppen met die toponderzoeksscholen." Dat zegt dr. K. le Pair, vertrekkend directeur van technologiestichting STW. De stichting, die nauw verbonden is aan NWO, geeft jaarlijks zo'n negentig miljoen uit voor toegepast technisch onderzoek. Het idee achter de toponderzoeksscholen - dat NWO het geld beter kan besteden dan de afzonderlijke universiteiten - noemt Le Pair: "Volkomen flauwekul." De scholen die volgens hem de beste van Nederland zijn, hebben niet het predikaat top gekregen. Bovendien heeft het hele circus rondom de selectie veel schade opgeleverd voor onderwijs en onderzoek. "Er is zeker voor een miljard verouwehoerd." (HOP)

Het volledige interview met Le Pair staat op: www.unimaas.nl/~obs/

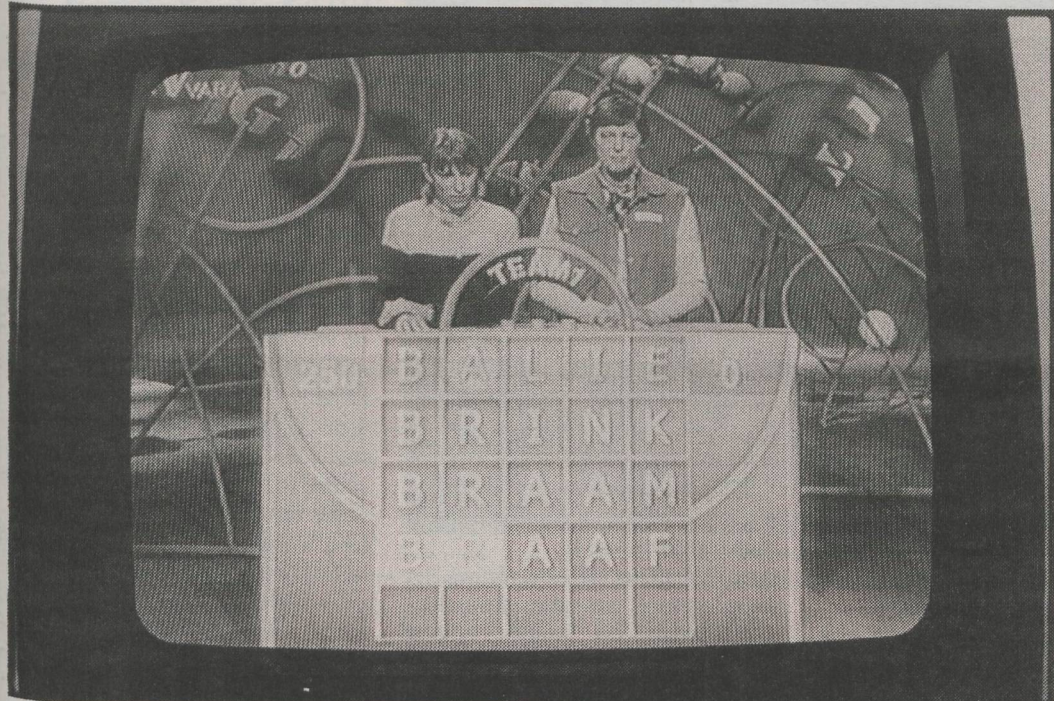
Ad Fund-UM

De nieuwe kroeg van de economische faculteit gaat Ad Fund-UM heten. Aanststaande maandag om vier uur zal het verbouwde trefcentrum haar deuren openen. De dagen daarop is het café tussen tien uur 's ochtends en zeven uur 's avonds geopend. (JB)

Studentoordelen

Docenten worden er beter van als ze via vragenlijsten hun onderwijs laten evalueren. Studenten blijken goed in staat hun oordeel over de docent los te koppelen van wat ze vinden van het vak of van hun eigen prestaties. Dat blijkt uit het proefschrift van Wim van Os, die verbonden is aan de Vrije Universiteit. (HOP)

Studenten werken, kijken tv en studeren

Studenten kijken gemiddeld elf uur per week tv (foto Philip Driessen)

Als studenten vrij zijn, kijken ze liever tv dan dat ze een boek lezen. Ze besteden ook steeds minder tijd aan hun opleiding, maar stoppen wel meer uren in betaalde bijbaantjes. Dat blijkt uit nieuwe cijfers van het Sociaal en Cultureel Planbureau.

Nieuw is de daling niet. Sinds 1980 besteden studenten minder tijd aan hun studie. Studeerden zij toen nog ruim 28 uur per week, in 1995 was dat nog maar 25 uur. In bijbaantjes daarente-

gen steken zij tegenwoordig meer tijd: bijna zes uur in 1980, tegen 10,5 in 1995.

Ook de vrijetijdsbesteding van studenten verandert. De afgelopen vijftien jaar gingen ze wekelijks zo'n vijf uur meer tv kijken. Daar zijn ze nu dik elf uur mee bezig. Het aantal leesuren kelderde van zeven tot net iets minder dan drie uur.

Dit soort trends signaleerden SCP-onderzoekers overigens ook al in het na-

jaar van 1998. Ze hebben alleen voor het toegenomen aantal uren voor bijbaantjes een verklaring: studenten zijn bang om studieschuld op te lopen en verdienen er daarom liever zelf bij. Waarom studenten ook al voor de verlaging van de studiebeurs minder gingen studeren, is daarmee niet verklaard.

HOP, Matthé ten Wolde

Universiteit wil filiaal in Venlo

De Universiteit Maastricht bestudeert de mogelijkheden om samen met de Technische Universiteit Eindhoven een dependance te openen in Venlo. De vestiging in Noord-Limburg zou zich bezig moeten houden met het uitwisselen van kennis met het bedrijfsleven, het verzorgen van postdoctorale cursussen en onderwijs voor ouderen.

Het initiatief voor de Venlose vestiging is afkomstig van Maastricht en is een uitwerking van de plannen van het Maastrichtse universiteitsbestuur om de contacten met de regio te versterken. De colleges van bestuur van beide onderwijsinstellingen hebben hier inmiddels over gesproken met het Venlo-

se gemeentebestuur en de voorzitter van de Kamer van Koophandel, die de plannen begin deze week voortijdig naar buiten bracht.

"We zitten nog in de fase van ideeënvorming," zegt collegevoorzitter dr. K. Dittrich. Er is geen sprake van dat ook het initiële onderwijs vanuit Venlo verzorgd gaat worden, benadrukt hij. "Je moet vooral denken aan extracurriculaire activiteiten."

Bij dat laatste denkt hij met name aan postdoctorale cursussen voor mensen die in het bedrijfsleven werken en cursussen voor ouderen op het gebied van rechtsgeschiedenis en regionale cultuur. "Daar zijn de mensen in geïnte-

resseerd

"Ik weet nergens van," reageert drs. P. Rompen, coördinator van de HOVO-cursussen in Maastricht. Verzoeken om ook in Venlo cursussen voor ouderen te organiseren, hebben haar nog niet bereikt. Wel weet ze dat de hogeschool daar al langer soortgelijke opleidingen verzorgt.

Wanneer de Noord-Limburgse locatie open gaat, kan Dittrich nog niet zeggen. "Wat mij betreft zo snel mogelijk. Dat kan één januari zijn, maar het kan ook nog best een jaar later worden."

Jan Buevink

Hogeschool Maastricht wil 'journalistiek' blad

De Hogeschool Maastricht overweegt om een onafhankelijk hogeschoolblad te beginnen. Op dit moment kent de HM alleen een blad van de afdeling PR en Voorlichting dat maximaal zes keer per jaar verschijnt, 'Apropos'. De plannen zijn echter nog niet rond, meldt het hoofd PR en Voorlichting, Will Bams. Er wordt inderdaad nagedacht over de omzetting van Apropos (en liefst meteen ook van een aantal faculteitsbladen) in een nieuw 'journalistiek' blad, maar zowel het vereiste geld als het fiat van de leiding van de HM ontbreken nog. Ook de faculteitsdirecties moeten nog worden gepolst. Op dit moment is in ieder geval de helft van het tweekoppige college van bestuur, rector Jacques Giesen, voorstander van een onafhankelijk blad. Wat hem betreft moet dat minimaal om de drie weken gaan verschijnen. Hoe onafhankelijk het gaat worden weet hij nog niet, zegt hij, "maar als het aan mij ligt komt er geen toezicht. Een constructie met een stichting en een redactieraad, daar ben ik wel voor. Als het doorgaat hoop ik dat we op basis van een halve baan een echte journalist aan kunnen trekken, iemand die er voor heeft geleerd. We willen een levendiger blad dan Apropos nu is. Ik denk aan een blad als Observant. En misschien is het wel een optie om iets samen met Observant te gaan doen."

Giesen ziet echter ook beletselen: "De sfeer op een hogeschool is anders dan op een universiteit. Zowel docenten als studenten hebben een ander soort belangstelling. Voor hen hoeft het misschien allemaal niet zo." Samenwerking op dit terrein met de Heerlense Hogeschool Limburg, waarmee per 1 februari een besturenfusie van kracht wordt, ligt voorlopig niet in de rede, zegt voorlichter Bams: "Dat komt pas aan de orde op het moment dat we als instellingen gaan fuseren." (WB)

BRIEVEN

De redactie behoudt zich het recht voor om brieven in te korten of niet te plaatsen. Brieven zonder vermelding van naam en telefoonnummer worden niet geplaatst.

Huppeldingetje

Alledaags seksisme, ook vrouwen weten er wel weg mee. Agnes Sommer in haar achterpaginarubriekje 'Observant goes Dutch' van 14 januari: 'Een blond huppeldingetje komt ons de kaart aanbieden. Ik neem aan dat het 'dingetje' een mens was dat betaald wordt om botterikken zoals Sommer te bedienen? Was het 'dingetje' misschien zelfs een 'vrouwje', zo'n 'huppeltje' zoals Sommer zelf ook is? Een steviger eindredactie was hier wel op zijn plaats geweest.

Daphne Scheiberlich, docent communicatie

Selectie toponderzoek kan beter 'Ritzen legde toponderzoek keurslijf op'

Het aanwijzen van toponderzoekscholen moet doorgaan. Maar het moet wel anders dan het afgelopen jaar. De voorwaarden van voormalig minister Ritzen waren een te strak keurslijf.

Dat staat in een evaluatie van de selectie van de eerste zes toponderzoekscholen, afgelopen voorjaar, door consultants van Bureau Bartels. Dat bureau schreef zijn rapport in opdracht van de landelijke onderzoeksorganisatie NWO, die de selectie van de zes had uitgevoerd.

Afgelopen voorjaar wees NWO zes onderzoeksgroepen aan die met bedragen van zo'n tien miljoen per jaar moesten uitgroeien tot toponderzoekscholen. Met name het feit dat alle zes groepen afkomstig waren uit de bèta-hoek, riep weerstand op. Dat was voor NWO aanleiding de gang van zaken nog eens onder de loep te nemen. De tweede selectieronde, die gepland is in het jaar 2002, kan dan misschien beter.

Het rapport van Bartels bevat vooral kritiek op oud-minister Ritzen. Die wilde het aantal topscholen klein houden en vond dat de bedragen per school rond de tien miljoen gulden per jaar moesten liggen. Deze voorwaarden waren een te strak keurslijf. Kleinschalig onderzoek - oververtegenwoordigd in de alfa- en gamma-hoek - kreeg daarvoor geen kans.

Het ministerie van onderwijs is zelf inmiddels ook tot inkeer gekomen, merkte Bureau Bartels in gesprekken met ambtenaren. De richtlijnen over aantallen en bedragen zijn te veel een eigen leven gaan leiden, wordt in het rapport uit hun mond opgetekend.

Ritzen opvolger Hermans twijfelt sowieso over de selectie van toponderzoekscholen. "Het is zelfs de vraag of het ministerie wil doorgaan", concludeert Bartels uit diezelfde gesprekken. Ook voor de universiteiten en de we-

tenschappelijke academie KNAW blijkt dat een vraag. De universiteiten vinden het toponderzoekbeleid geen goed doordacht instrument, maar het product van toevalligheden. De KNAW noemt dat beleid "overbodig".

Zelf vinden de consultants van Bartels dat de tweede selectieronde zeker moet doorgaan. Er zijn verwachtingen gewekt, zo schrijven zij. Bovendien werkt een verbeterde versie van een al beproefde aanpak beter dan een heel nieuw plan voor het stimuleren van toponderzoek. Het bestuur van NWO neemt die conclusie over.

De selectie moet overigens ook op andere punten verbeterd worden, vindt Bureau Bartels. In de eerste ronde zijn aanvragen soms door te weinig onafhankelijke referenten beoordeeld. De commissie die uiteindelijk de keus maakte, bestond te veel uit Nederlanders en gepensioneerden. Daardoor waren de oordelen wellicht niet altijd onbevangen en gebaseerd op een bijtijds overzicht over het vak.

HOP, Hanne Obbink

'Borst doet niets aan tekort' Huisartsen slaan opnieuw alarm

Minister Borst van volksgezondheid moet nu eindelijk eens iets doen aan het tekort aan huisartsen. Keer op keer weigert ze om ervoor te zorgen dat er meer huisartsen worden opgeleid. Nu is de maat vol.

Dat zegt de Landelijke Huisartsenvereniging (LHV). Er worden nu jaarlijks 325 huisartsen opgeleid, terwijl dat er volgens de LHV minstens 495 moeten zijn. De uitbreiding is nodig om het groeiende aantal ouderen, migranten en asielzoekers dat een beroep doet op een huisarts goed te kunnen helpen. De LHV baseert zich op een onderzoek naar de behoefte aan huisartsen tot het jaar 2010.

Ook door veranderingen in de zorg zelf krijgt de huisarts steeds meer werk. Bovendien gaan veel huisartsen de komende jaren met pensioen. Hun opvolgers streven naar reguliere werkweken (van zo'n vijftig uur) of willen in deeltijd werken.

De afgelopen jaren pleitte de LHV herhaaldelijk voor uitbreiding van het aantal opleidingsplaatsen. Even zoveel maal wees minister Borst dat verzoek

af. Eind 1997 wees zij er bijvoorbeeld op dat er ruim zeshonderd geregistreerde werkloze huisartsen zijn. Wel adviseerde zij toenmalig minister Ritzen het aantal studenten geneeskunde met 125 tot 1875 uit te breiden. Wegens geldgebrek zijn dat er uiteindelijk 63 geworden.

Een advies over de huisartsen schortte Borst op, al kondigde ze wel in de Tweede Kamer aan dat ze het er nog eens met de LHV over wilde hebben. Dat is tot op heden niet gebeurd. "We zijn het zat. Ze moet nu eindelijk eens een beslissing nemen. Anders komt in de nabije toekomst de zorg in sommige delen van het land in gevaar", zegt LHV-woordvoerder Paul Wouters.

Binnenkort gaan Borst en de LHV wel met elkaar praten. Als de minister dan opnieuw een beslissing voor zich uitschuift, zullen de huisartsen zich beraden op acties. Wouters: "Ik zeg het met enige aarzeling, maar de actiebereidheid onder onze leden is groot."

HOP, Matthé ten Wolde

Minister opent Landelijk Studenten Rechtsbureau

Volgende week maandag opent minister Hermans het Landelijk Studenten Rechtsbureau. Elke student kan er terecht met vragen over studiepunten, huurproblemen en conflicten met docenten.

De komst van het bureau is niet symbolisch voor de verjuridisering van het hoger onderwijs. "Ik heb niet de indruk dat studenten tegenwoordig om de haverklap via de rechter hun gelijk willen halen", zegt politicologiestudent Ivo Spanjersberg, coördinator van het Landelijk Studenten Rechtsbureau (LSR). Wel ziet Spanjersberg dat studenten, maar ook opleidingen, beter op de hoogte zijn van elkaars rechten en plichten. Dat is zo sinds de komst van

het studentenstatuut, in 1996. Universiteiten en hogescholen waren toen bang voor een stijging van het aantal rechtszaken. Allemaal koudwatervrees, aldus Spanjersberg. "Problemen met de huisbaas, met onderverhuur en met studiefinanciering, komen het meest voor. Dat was ook al zo voordat er een studentenstatuut was."

Eigenlijk doet het LSR niets nieuws. Het werkt samen met alle plaatselijke rechtsbureaus, die worden gerund door studenten - vaak juristen in spe. De oplossingen die zij voor ingewikkelde kwesties vinden, verspreidt het LSR. Spanjersberg: "Zo voorkom je dat elk bureau het wiel zelf moet uitvinden. We willen de opgebouwde kennis uit-

wisselen." Verder functioneert het LSR als vraagbaak op Internet en ook kunnen studenten met vragen rechtstreeks bellen.

Brein achter het LSR is de landelijke studentenorganisatie ISO. De oorsprong van deze bond ligt in de universitaire wereld en dat merkt Spanjersberg. "We werken vooral samen met de rechtsbureaus van ISO-studenten in de universiteitssteden. Onze landkaart van het hbo kent helaas nog veel witte plekken. We hebben in elk geval al één hbo-organisatie, in Amsterdam."

HOP, Matthé ten Wolde

Landelijk Studenten Rechtsbureau: 030-223 16 44 en www.lsr.nl

Bureau zoekt tweeduizend millenniumstudenten

Het Goudse detachingsbureau I&I doet opnieuw van zich spreken. Het bedrijf zoekt tweeduizend student-automatiseerders. Eerder wierf I&I honderd studenten die voor tachtigduizend gulden een jaar lang het millenniumprobleem te lijf gaan.

Er is nog steeds weinig vraag naar automatiseerders die het millenniumprobleem oplossen. Dat erkent ook Wim Wijting van detachingsbureau Inzet & Instroom (I&I) in Gouda. Dat geldt volgens hem niet voor zogeheten millenniumscans: wel signaleren waar de problemen zitten, maar ze vervolgens niet oplossen. Voor millenniumscanners zouden bedrijven in de rij staan.

Het bureau gaat daarom landelijk zo'n tweeduizend studenten werven, die zulke scans gaan maken. I&I is vooral geïnteresseerd in medische en technische studenten. Zij gaan gemiddeld tien uur per week aan de slag bij klanten, in ruil voor een uurloon dat gebaseerd is op een bruto-maandloon van vierdui-

zend gulden. De bedrijven die hen huren, betalen echter zo'n honderdvijftig gulden per uur.

Studenten vallen erg in de smaak bij klanten, is de ervaring van Wijting. "Dat zijn mensen die vaak al vanaf hun zeventende achter de pc zitten", zegt hij. Eerder dit jaar wierf I&I honderd studenten die voor tachtigduizend gulden hun studie een jaar volledig stil legden. Die actie wil Wijting de komende zomer herhalen. Hij mikt dan zelfs op meer dan honderd studenten.

Er zijn meer kapers op de kust die studenten zoeken met computervaardigheden. Bij het bedrijf OGD werken bijvoorbeeld enkele honderden studenten parttime in Amsterdam, Delft en Eindhoven. Personeelschef I. van der Pas van OGD twijfelt eraan of I&I die tweeduizend studenten wel kan vinden. Zeker omdat ze voornamelijk millenniumwerk gaan doen: "Dat vinden studenten veel te saai." (HOP)

(ingezonden mededelingen)

Create a storm this spring

Eén vleugelslag van een vlinder kan een storm aan het andere eind van de wereld veroorzaken. Is jouw commercieel talent

merkwaardig genoeg

om een enorme impact te maken?

Ervaar welke krachten jij met één enkele actie kan losmaken - op de Procter & Gamble Business Course voor Belgische en Nederlandse studenten. Een unieke mogelijkheid om kennis te maken met alle facetten van retail- en consumentenmarketing. Bel voor meer informatie of een inschrijfformulier Caroline van der Knijff op 010 286 3450, of e-mail buscourse.nl.im@pg.com.

Business Course 20-23 April 1999

Procter & Gamble Spread your wings

Blinde juriste cum laude afgestudeerd

"Het is belangrijker dat je sociaal bent, dan intelligent"

"Ik heb elf afstudeerblokkenblokken gedaan, in plaats van zes, om toch wat extra's te hebben. En allemaal goede cijfers. Als ik later aankom met zesjes zullen ze liever iemand nemen die kan zien. Je moet je toch kunnen onderscheiden met een handicap."

Om het zekere voor het onzekere te nemen doet Esther Crombag (24) ook nog een jaar privaatrecht, na haar studie Nederlands recht, die ze 15 januari cum laude afsloot. Esther is blind, maar daar laat ze zich niet door kisten.

"Zelf houd ik niet van positieve discriminatie, ik wil liever niet aangenomen worden omdat ik vrouw ben en gehandicapt." Ze gooit er liever nog een schepje bovenop en is bij de rechtswinkel gaan werken en heeft met nationale pleitwedstrijden meegedaan.

Op haar elfde is ze blind geworden, door een cyste op de kruising van de oogzenuwen. "De verbindingen tussen ogen en hersenen zijn geblokkeerd", verklaart ze bijna routineus. Haar zorgvuldig opgemaakte ogen zijn half gelopen en kijken verschillende kanten op.

"Ik ben altijd heel positief met mijn handicap omgegaan. Je kunt óf een oude zeur worden, óf proberen er iets van te maken. Ik zie het als een uitdaging om alles te bereiken wat zienden ook kunnen." Meer nog eigenlijk, want zoveel studenten begonnen niet op de mavo, om zich via havo en een jaar hbo omhoog te werken naar een meesters-titel. Bovendien waren de mavo-docenten niet echt behulpzaam. "Ze bleven maar vragen: hoe kan dat dan? Hoe wil je dat dan bereiken?" De universiteit was positiever. "Maar toen had ik al bezwezen dat ik het reguliere onderwijs aankan."

Organiseren

Hoewel Crombag geen ogenblik de indruk maakt dat iets wel eens moeilijk of zwaar kan zijn, moet het toch niet gemakkelijk geweest zijn om een studie rechten te organiseren.

"Ik heb alle wetboeken op een cd-rom in een speciale computer zitten, een laptop met een braillelezer. Braille lezen gaat sowieso langzamer, je moet er wel handigheid in krijgen." Bij de braillebibliotheek in Amsterdam heeft ze iemand die er voor zorgt dat alle literatuur, jurisprudentie en rechtbankverslagen die ze voor haar studie nodig heeft, in braille worden omgezet, of op bandjes worden ingesproken. Allemaal gratis. "Studeren hoeft voor een blinde niet duurder te zijn dan voor een ziende. Er wordt op dit gebied heel veel vrijwilligerswerk gedaan."

Het hoeft ook niet meer tijd te kosten: ze heeft er vier jaar over gedaan. Een scriptie zou ze niet hoeven schrijven,

Esther Crombag: "Je kunt óf een oude zeur worden, óf proberen er iets van te maken" (foto Philip Driessen)

maar daar wilde ze niet aan. "Ik wilde zonder onderscheid behandeld worden. Ik verwacht ook dat ze mij gelijk behandelen, dus dan moet ik ook aan alle voorwaarden voldoen." Wel heeft ze haar scriptieonderwerp aangepast. "Mijn scriptie ging over bestuursrecht, met name de gemeentelijke projectprocedure. Ik wilde eerst een onderwerp op het gebied van milieurecht, maar daarvoor moest teveel literatuur omgezet worden. Mijn begeleider heeft toen gezegd: je moet eigenlijk iets nemen waar nog weinig over geschreven is. Hij heeft ook geselecteerd. Dat heb je echt nodig."

Ogen

"Ik maakte veel gebruik van de ogen van medestudenten. Ik koos een onderwerp en ging dan met vriendinnen naar de bieb. Zij lazen op wat aanwezig was, ik maakte een keuze."

Als je blind bent moet er enorm veel georganiseerd worden. "Je moet regelen en organiseren, dubbel sociaal zijn. Ik heb het nooit als een bezwaar ervaren. Ik wil geen mensen gebruiken en heb altijd geprobeerd om het geen eenrichtingsverkeer te laten zijn. Ik maakte bijvoorbeeld wel samenvattingen. Op een gegeven moment word je daar heel handig in. Dat die rechtenstudie gelukt is, komt niet doordat ik zo intelligent ben, maar omdat ik goed kan plannen, organiseren, vooruit denken. Het is belangrijker dat je sociaal functioneert dan dat je intellectueel goed bent."

veel geholpen. Vader heeft vaak juridische teksten ingesproken. "Hij zei het nooit, maar hij had er een godsgruwelijke hekel aan." Ze woont nog thuis, in Berg en Terblijt en laat zich door haar vader naar de stad halen en brengen. "In het begin heb ik het nog met het openbaar vervoer gedaan: met vijf kilo computer, zware brailleboeken en hond in de bus. Maar daar gaat zoveel energie in zitten."

Vrouw Justitia

"Als mensen vragen of ik weer zou willen zien, vraag ik hen: zou je blind willen worden? Dat is net zo'n omschakeling. Dit is voor mij de vertrouwde wereld geworden. Het is heus niet allemaal zwart om me heen. Ik maak me van alles een voorstelling, net als iedereen."

Ze heeft een stok, maar gebruikt hem niet. "Als ik met de hond loop, draag ik alleen een korte stok, omdat het moet. Anders krijg je geen schadevergoeding als je aangereden wordt. Een verplicht herkenningspunt voor de buitenwereld." Een loopstok vindt ze niks. "Je loopt eerst ergens tegenaan en dan pas ga je uitvinden hoe je er omheen komt. Als je eenmaal een geleidehond gewend bent wil je niet terug naar af. Het benadrukt je handicap."

Ze is nu bezig zich door de selectieprocedure voor Rechterlijk Ambtenaar in Opleiding (RAIO) heen te worstelen. Want dat is wat ze eigenlijk wil: rechter worden. Ze heeft al stage gelopen bij twee blinde rechters, de enigen in Europa. "Met een vriendin twee weken in Amsterdam in een pensionnetje en een week in Zwolle." Crombag ziet weer geen bezwaar. "Het kan een voordeel zijn: je gaat niet op het uiterlijk af, maar hoort onbevooroordeeld het verhaal." Vrouw Justitia draagt tenslotte ook een blinddoek.

Agnes Sommer

(ingezonden mededelingen)

Intermediair Competition in Excellence.

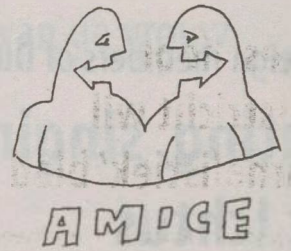
Het einde van je studie is in zicht. Daarna wacht de arbeidsmarkt. Wat wil je? Wat kun je? Waar sta je? Om daar meer zicht op te krijgen, organiseert Intermediair in samenwerking met toonaangevende bedrijven een competitie voor ambitieuze studenten: de Intermediair Competition in Excellence. Kortom, ICE. Bewijs jezelf als manager in spe. Met als kritische jury de top van het bedrijfsleven. Wie zich goed staande houdt in het praktijkgeweld van ICE, krijgt daar heel wat voor terug.

Dus schrijf je in vóór 28 februari 1999. Bel naar Intermediair (020) 487 58 78 voor de folder met het inschrijfformulier.

Of schrijf je in via internet: www.intermediair.nl/student/ice.

De warming-up voor je loopbaan.

ICE is een initiatief van Intermediair, i.s.m. ABN AMRO, AKZO Nobel, DSM, KLM, KPMG, KPN, McKinsey & Company, Philips, Unilever, VNU, Akerendam en MCC.

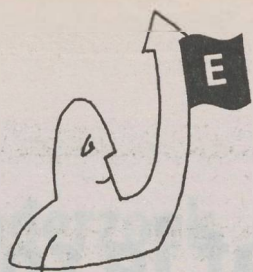
Beste Ad,

Omdat je het al zo lang graag wilt weten zal ik je vraag naar mijn onderwijsstaak eens netjes beantwoorden: ik zit vooral in de organisatie van onderwijs! Helaas gaat je veronderstelling niet op dat ik daarom in isolement verkeer: zo organiseer ik onder meer afstudeerstages en behartig ik in dit verband ongeveer alles wat er aan hartstochten, emoties, hoop en wanhoop, list en bedrog, liefdes, onzekerheden en teleurstellingen in het doorsnee-studentencorpus omgaat. Met normatief 50% van mijn tijd te besteden aan onderwijs vermoed ik dat ik heel wat uren minder aan deze bak moet dan jij, maar wat te denken van de collega-medicijnman die geacht wordt nota bene koud 15% van zijn arbeidstijd aan de hogere educatie te wijden en dat geenszins behoeft te halen? Terwijl de collega-medicijnman en ik (en jij niet) wel langs dezelfde maatlat van onderzoekskwaliteit gelegd worden. Maar ach, waar is niks, is de retorische vraag die mijn oma in dergelijke situaties placht te stellen. En als je nu naar de dies natalis viering zou zijn gekomen, dan had je van onze rector kunnen vernemen dat het probleem van de onderwijslast al bijna is opgelost en wel door het ontwikkelen van de virtuele onderwijsgroep. De docent trekt zich terug uit de omgeving van de student en in zijn plaats komen computers die de student doorschakelen naar de rest van de wereld; het onderliggend inzicht is dat de moderne student elk toetsenbord prefereert boven welke professor dan ook. Wat gaan jij en ik dan doen? Bijvoorbeeld, om uit het dagboek van Lodewijk XVI te citeren (14 juli 1789): "Aujourd'hui ... rien." Nietsdoen wordt trouwens steeds meer een alternatief, nu ook de dienstverlening hier op de UNSSO tussen de middag en na vieren met en met wordt stopgezet. Voor mij is er nog, met het oog op de naderende lente, de andere optie om inderdaad meer te gaan meten (niet noodzakelijkerwijs om daardoor meer te kunnen weten; dat is slechts voorbehouden aan de non-empiristen), met name dan in het veld. Daar-aan heb ik goede herinneringen. Aan de hand van mijn opa liep ik vroeger door de zonnige velden buiten Sittard en hij liet me de tarwekorrels proeven. Later mat ik de luchtverontreiniging in de velden rondom DSM; ik lag op mijn rug in het koren te willen dat ik een torenvalk was, terwijl het masjen naast mij zich vredig volnsorde met etheen. Het meeste veld in Limburg hebben we inmiddels wel doorgemeten maar we hebben nu een uitnodiging om te gaan meemeten in Vlaanderen. Wel jammer dat mijn opa niet mee kan; mijn opa beweerde van zichzelf dat hij architect was omdat hij wel eens een huis tekende (ik heb zijn potlood geërfd) wat hij kon omdat hij van zijn vak timmerman was en een fabriekje had gehad dat hij in de crisisjaren opgezopen heeft - volgens mijn moeder dan, die natuurlijk wel is aangehouden; bovendien, waar is niks. En kijk, dat is toch weer een belangrijk verschil: ons vak is dermate virtueel dat je het niet kunt opzuipen - al is dat geen reden om het te blijven proberen. Een glas rode wijn dan maar?

Jos

Foreign members of Dutch clubs (3)

Eating, singing and praying at Ichthus

PAGE SIX

John Epie, a Christian at Annadal (photo Philip Driessen)

Ichthus Netherlands: 800 members. Ichthus Maastricht: 70. The English language bible club has five foreign members, from Cameroon, Egypt, England, Singapore and Belgium.

There was a poster about bible groups in English hanging on the wall in Annadal. John Epie (30 years old, Cameroon) rang and someone from Ichthus came to see him. Since then the student of European Law goes to a bible meeting once a week. About eight Dutch and foreign students discuss what they all share: their Christian faith. Taking turns, each member organises a dinner. After the meal they pray and sing psalms accompanied by a guitar.

As preparation each of them has read a general text on the topic of their discussion. "We first look for a suitable text in the bible, which constitutes the basis of the discussion. Then everyone gives their opinion or view. We do not necessarily have to agree with one another." A subject recently dealt with by the group was what one should do when the law is in conflict with a divine command. "Someone said that if you put your trust in God then the impossible becomes possible. God must always come first. I myself feel that if you are in the Netherlands then you must obey Dutch laws. It is written: give to God what God is due and to the king what

the king is due."

It is very pleasant to meet people with the same religious background. John reckons that in Africa about eighty percent of the population is religious but in Annadal he knows hardly anybody who believes in God. "It is difficult to understand that someone could flatly deny that God exists. How could a child of God say that? Some people act according to the laws of the bible, but they do so without acknowledging it. That is not enough. Eventually they will have to account for themselves before God."

Judith Maas

Attack changes student house

"I awoke to a knife at my throat and it was as if I was staring at a zombie. When he started to talk, I noticed immediately that he was full of hatred. It was impossible to communicate with him." Twenty-four year old student Desiree experienced the most fearful half hour of her life in the early hours of 10 June. Her former boyfriend D. was beside himself because she had broken off the relationship.

He gained access to the student house on the Scharnerweg at a quarter past four in the morning. Wearing a balaclava, he threatened to kill her. Desiree managed to escape only after three quarters of an hour. She dashed up the stairs and fled into the room of her sleeping neighbours. D. managed to get his arm in the door, however, and eventually he forced his way in.

The couple managed to escape, after which D. tried to drag Desiree downstairs again. They both fell on the stairs. Desiree got away, managed to run upstairs again and fled to another housemate's room. There she was trapped. There was no fire escape and D. had

disconnected the telephone. Neighbours from across the road eventually phoned the police.

The attack brought about great changes in the student house. Desiree was treated in a crisis centre for about a month. The couple into whose room she fled first on 10 June, cancelled their contract immediately and wish to have no more contact with the others. "At that time we all thought that we would move," says the former law student Diane (22), into whose room Desiree fled in the second instance. She only came back at the end of August little by little. D.'s psychiatrist reckons that he was not accountable for his actions at the time of the deed. Experiences during his youth as a vagrant child in India have led to him having multiple personalities. The psychiatrist wishes for D. to be detained under a hospital order in a clinic where his problems can be treated. The judge will pronounce sentence next week.

Jan Buevink

New logo for Universiteit Maastricht

Young, open, innovative, interactive and international. The new logo for the Universiteit Maastricht - two blue diagonally opposed, slanted triangles containing the letters U and M respectively, expresses all of these typically Maastricht characteristics, say the experts. Two weeks ago the new logo and house style were presented.

The two blue triangles should replace the present reversed R linked to the L. The latter logo has in fact been outdated since the university's name was changed from Rijksuniversiteit Limburg to Universiteit Maastricht on 1 September 1996.

The designers agency Studio Dumbar in the Hague decided to go for trian-

gles after speaking with staff and students about the image of the UM.

During the commemoration service on 8 January, the logo was displayed on the colourful flags hanging in front of the St. Janskerk. The different colours refer to the different faculties. In this way, purple stands for Arts and Culture, red is for Health Sciences and green for Medicine. These colours will also shine through in the rectangular dark blue template which is the new house style and can from now on be found in the top right-hand corner of the university's stationery. (RJ)

SPORT

"Als het nu niet lukt, lukt het nooit meer"

Eindelijk gaat het dan gebeuren. Studentenvoetbalclubs DBSV en de Red Socks & Black Stockings zullen met ingang van september één club zijn. Dit is het derde jaar dat er onderhandeld wordt, maar nu is het besluit definitief. Op dit moment hebben beide clubs elk drie elftallen. De nieuwe -nog naamloze- vereniging zal moeten groeien en misschien zelfs een eigen accommodatie te krijgen.

Het zijn echte voetbal jongens. Nuchter, maar alles voor de club. Maarten Berkhout (22), vijfdejaars econometrie en voorzitter van de Red Socks & Black Stockings, en Rafi Israël (27), vijfdejaars geneeskunde en voorzitter van het jaarlijkse BART-toernooi. Ze hebben reden om naar de fusie uit te zien. Israël: "We willen een eigen club worden. We spelen nu bij de Limburgse club RHC. Daar staan we niet achter de bar, en we kiezen ook de muziek niet uit. Voor de KNVB voetballen wij onder de naam RHC-2. Pas als je een eigen club bent, kun je ook onder je eigen naam voetballen."

Niet langer Beppie Kraft dus. Maar daar moet je wat voor doen. Berkhout: "Voor een eigen club heb je veel mensen nodig. Om lijnen te kalken, de kantine te beheren, en er moeten trainers en scheidsrechters zijn. De gemeente laat je geen club worden als je met één teampje aan komt zetten. Bovendien hebben we nu geen steun van de uni-

Na veel gepraat, komt de fusie tussen DBSV en Red Socks & Black Stockings eraan (foto Philip Driessen)

versiteit. We hebben geprobeerd om een studenten sportvereniging te worden, maar die was er al: Don Bosco Studenten Voetbal (DBSV). Een tweede gaan ze niet financieren. We krijgen nu wel eens subsidie van de universiteit bij toernooien. Maar als je een studentenvereniging bent, kun je van tevoren je jaarlijkse activiteiten opgeven, en krijg je daar een potje voor. Bijvoor-

beeld voor de reiskosten. Nu betalen we die allemaal zelf."

Volgens de twee Red Socks-mannen kunnen in de nieuwe club het beste van de twee verenigingen gebundeld worden. Enerzijds de initiatieven van de Red Socks, zoals één van de grootste studentenvoetbaltoernooien van Europa (BART), een eigen krantje en zaalvoetbal, anderzijds de zelfstandig-

heid en de betere accommodatie van DBSV. De Knickerbockers uit Groningen en roeivereniging Saurus zijn hun voorbeeld.

Bestuursleden van fusiepartner DBSV Robbert de Graaff (23), vierdejaars rechten en Maarten Jan van 't Oever (21), derdejaars IB, beamen dit. Hun club is nu ondergebracht in de accommodatie van de Rooms Katholieke Heugemse

Sportvereniging. Alhoewel zij voor de gemeente één club zijn, kunnen zij in de KNVB-competitie onder een eigen naam spelen. De Graaff: "Wat we hebben gedaan, is het overnemen van de leeggelopen burgervereniging, die toen nog Don Bosco Sport Vereniging heette. Daardoor zijn we in één klap een eigen vereniging geworden. Voor de gemeente is er niets veranderd."

Van 't Oever legt uit waarom ze niet bij de Katholieke Heugemse sporters wilden. "Dan zouden we het zevende of achtste elftal worden." Het ondergeschoven kindje, dus.

Dat de enige twee studentenvoetbalclubs in Maastricht niet eerder fuseerden, heeft verschillende oorzaken. Aankankelijk klikte het niet tussen de bestuursleden, een jaar later hadden de Red Socks & Black Stockings net BART georganiseerd, en leek het ongepast om bij hun burgervereniging weg te gaan. Laatst was er nog een vergadering waar flink gediscussieerd werd. Van 't Oever: "Ik dacht: als het nu niet lukt, lukt het nooit meer. Gelukkig kunnen we nu eindelijk voor de lange termijn gaan denken."

Marjan van den Bers

Oratie Opzijoogleraar Maaike Meijer: over de invloed van populaire cultuur op de emancipatie van de vrouw

"Mijn verlangen om mensen te bereiken is groter dan mijn hang naar volmaaktheid"

"Ik heb een oceanische interesse. Ik ben heel 'eager', heel gretig. Vind ik iets leuk, dan ben ik meteen in alle staten. Ik zie overal verbanden. Eigenlijk ben ik een ideeënmachine die je zo min mogelijk moet lastig vallen met verplichte nummers. Mij zul je de laatste nuance in het postmodernisme dan ook niet horen uitleggen. Ik ben iemand van de grote lijnen en het creatief verbanden leggen. Ik houd niet van theoretische exercities die maar voor dertig mensen boeiend zijn. Ik werk liever voor een zaal van vijfhonderd."

Prof. Maaike Meijer: enthousiast, overlopend van plannen en onstuitbaar (foto Philip Driessen)

Enthousiast, overlopend van plannen, wijzend op patronen en verbanden, associërend en vooral onstuitbaar. Vrijdag 22 januari houdt Opzijoogleraar en hoogleraar van het Maastrichtse Centrum voor Gender en Diversiteit Maaike Meijer haar oratie. Een paar dagen eerder doet ze haar verhaal. Soms vloeiend, soms stotterend. Nuchter: "Iedereen heeft wel wat. Ik stotter. Mensen moeten wat meer hun best doen voor mij. Natuurlijk wil je volmaakt zijn, maar mijn verlangen om mensen te bereiken is groter dan mijn hang naar volmaaktheid. Ik heb ooit met mezelf afgesproken dat ik me niet door het stotteren zou laten weerhouden. En dat doe ik ook niet. Ik geef lezingen, ik zit in fora, ik houd die oratie. Ik ga dwars

door de angst heen, al kost het me soms wel veel energie."

Besmet

Meijer, 49 en van huis uit neerlandica met een grote voorliefde voor vrouwenstudies, had al eerder professor willen worden. En wel in de moderne Nederlandse letterkunde of literatuurwetenschap. "Ik wilde meer invloed. Ik besefte een jaar of vijf geleden dat het heel moeilijk was om met vrouwenstudies structureel wat bij geldschietters te bereiken. Ik zag steeds aanvragen voor fellowships bij de KNAW (Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, red.) of onderzoeken bij NWO (Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, red.)

sneuelen. Vrouwenstudies mag blijkbaar niets kosten. De dominante wetenschap heeft de neiging om vrouwenstudies klein te houden. Er zit een glazen muur om heen. De gevolgen zijn er nu naar: er is een enorme brain drain van veelbelovende vrouwelijke wetenschappers, niet alleen in genderstudies, maar overal. Nederland slaat, als het gaat om de participatie van vrouwen, internationaal een belachelijk figuur. Dat zien ze nu ook bij NWO, waar ik tegenwoordig word uitgenodigd voor discussies. Daar zijn ze eindelijk ontwaakt en denken ze na over maatregelen tegen de systematische onderlinge bevoordeling van mannen. Ik ben benieuwd wat het wordt."

Vijf keer solliciteerde Maaike Meijer naar een hoogleraarschap moderne letterkunde, vijf keer werd ze afgewezen. Licht verontwaardigd, maar tegelijkertijd overtuigd van zichzelf: "Ik ben absoluut professorabel. Kijk maar naar mijn curriculum vitae. Maar ik ben besmet. Als je altijd vrouwenstudies hebt gedaan, dan ben je een bedreiging voor mensen van een traditioneel vak. Ze zijn bang dat je het alleen maar over sekse gaat hebben, dat er geen mannelijke schrijver meer aan bod komt, dat je zo'n radicalinski bent."

"Ik ken mijn neerlandistiek en mijn literatuurwetenschap en kan het over heel veel andere zaken hebben. Ik zou de mannelijke auteurs niet buitensluiten, maar ik zou zeker de waarde van het genderonderzoek laten zien. Dat is nu nog een onontgonnen gebied, ook al denken sommige letterkundigen, die ook eens een keer een boek over gen-

der hebben gelezen, heel blasé dat ze het allemaal wel weten. Dat vind ik zo schrijnend, daar kan ik me zo aan ergeren. Een schrijver als W.F. Hermans is uit en te na onderzocht. We weten duizend keer meer over hem dan over de naoorlogse dichtersessen waarop ik ben gepromoveerd, of de schrijfsters van de zogenaamde damesromans die in het begin van deze eeuw heel productief waren. Wat mij betreft moeten we nog met het genderonderzoek beginnen."

Wasmachien

"Ik blijf me bezighouden met literatuur, de romans en dichtbundels gaan dus niet in de kast. Maar hier wil ik meer aan *cultural studies* gaan doen. We willen in Maastricht andere vragen stellen: hoe komen sociale veranderingen tot stand, hoe werken uitsluitingsprocessen, niet alleen op basis van sekse, maar ook op grond van regio, geloof, nationaliteit, handicap, etniciteit. Wie mag meedoen in het maatschappelijk leven, wat is de norm en waarom?" Meijer zelf onderzoekt in dit kader de manier waarop maatschappelijke veranderingen in de jaren vijftig en zestig zijn ingeluid of begeleid door liedjes, cabaret, reclameteksten, stripverhalen, radioprogramma's, tv-uitzendingen; kortom hoe de populaire cultuur de samenleving mee construeerde en de feministische revolutie mee voorbereidde.

In haar oratie gaat ze vooral in op datgene "wat de huisvrouw al wassend en stofzuigend beluisterde op de radio". En dat waren bijvoorbeeld *Arbeidsvitaminen*, *De Groenteman* en *Moeders wil is wet*. Programma's die de huisvrouwen van veertig jaar geleden volgens Meijer aan de ene kant achter het 'wasmachien' hielden, maar waarin ook regelmatig een licht rebels geluid doorklonk. Zo hoort Meijer in de liedjes van de toen populaire Corry Brokken niet alleen brave en conservatieve geluiden, maar treft ze er ook "smeulende brandhaarden van onvrede" aan. Als voorbeeld analyseert de hoogleraar *Mijn ideaal* van Brokken; een lied over de teloorgang van haar eens zo vlotte vent die uiteindelijk als echtgenoot een sof blijkt te zijn. Saai, uitgeblust, met dubbele onderkin en nog steeds flirtend met anderen. Ook al neemt de vrouw in het lied uiteindelijk toch genoegen met deze man, en eindigt het nummer uiterst reactionair, toch "representeert het een vertoog over de vrouwelijke desillusie en woede". Het bewijst dat er in 1960 al ruimte was voor een vrouwelijk protest tegen het huwelijk. Annie M. G. Schmidt ging in haar lied *Het is over*, gezongen door Conny Stuart, nog een stap verder. Zij zette de man buiten de deur: "t Is over. Hij zegt me niets meer. [...] Ze mag hem hebben." Haar tekst *Zeur niet* ("als de echte liefde je tot hier zit, [...] trap om je heen, wees nooit een dame, en gooi het theeservies dwars door de ramen") is volgens Meijer een krachtige weergave van het onbehagen van de vrouw. Iets dat later door de beroemde Joke Kool-Smit in haar feministisch manifest nog eens over werd gedaan.

"Eén geïsoleerde tekst op zich heeft natuurlijk geen effect. Die doet niks. Je moet zoeken naar de grote context waar het invalt, naar andere populair

culturele uitingen. Je moet de teksten ontrafelen en dan ontdek je vaak patronen. Oftewel visies op de werkelijkheid die uiteindelijk onze werkelijkheid worden."

Humor speelt volgens Meijer ook een grote rol in veranderingen. Waar Corrie Brokken en de haren vrouwen losweekten van het aanrecht, hebben Belgenmoppen uiteindelijk de weg vrijgemaakt voor een groter respect voor onze zuiderburen. "Natuurlijk hebben die moppen ook het respect ondermijnd. De grappen over hun domheid zijn ronduit kwaadaardig. Maar die over hun feesten en hun geluier hebben hoogstwaarschijnlijk de weg vrijgemaakt voor meer waardering. Nu de norm hedonistischer wordt en we meer mogen genieten, zijn de Vlamingen, maar ook de Limburgers in de ogen van de Hollanders leuker geworden."

Ardennenoffensief

Zal Maastricht haar *wel* op waarde weten te schatten? Zullen Meijer en het Centrum voor Gender en Diversiteit serieus worden genomen? Het blijft even stil. Dan beslist: "Wat een tendentieuze vraag, zeg. Je vraagt toch ook niet aan kennistechnologie of aan het McLuhan of ze serieus worden genomen? Het Centrum is een noodzakelijke stap in de volwassenwording van deze universiteit, ook al is zij rijkelijk laat door de bestuurders gezet. Uiteraard moeten we ons bewijzen, maar maak je daar geen zorgen om. Ik heb helemaal geen zin om te denken dat de UM ons niet serieus zal nemen. Ik heb veel meer zin om te denken: leuk, we gaan er flink tegenaan. Of ik mijn kop in het zand steek? Tot nu toe horen we uitsluitend opbouwende reacties, veel partijen willen met ons samenwerken. Natuurlijk komen er barrières. Soms heb ik al een idee waar er een kink in de kabel kan komen, maar zolang ik daar geen last van heb, negeer ik het. Ik drijf op positieve energie, harde confrontaties liggen me niet. Maar als het per se moet, ga ik ze niet uit de weg. Plegen mensen bijvoorbeeld obstructie op een vitaal terrein, dan ga ik er op af. In het slechtste geval komt het tot een Ardennenoffensief."

Meijer is niet naar Maastricht gekomen om de tegenstanders van alles wat met genderstudies en diversiteit te maken heeft, te bekeren. In hen zal ze geen energie steken. "Je moet strategisch denken en doelen stellen die haalbaar zijn. Ik leer wat dat betreft veel van de Anne Frankstichting. Die steekt haar energie niet in virulente racisten. Je moet niet denken dat je die kunt bereiken. Het is veel productiever om je energie in datgene te steken waar perspectief inzigt. Het uitbouwen van je sympathisantennetwerk, het motiveren van je medewerkers, ze stimuleren om grote onderzoeksplannen - je moet in het groot denken, in projecten- op te zetten en als een echte ondernemer voor hen de boer opgaan. Dat heeft veel meer zin en dat ligt me van nature ook het beste."

Riki Janssen

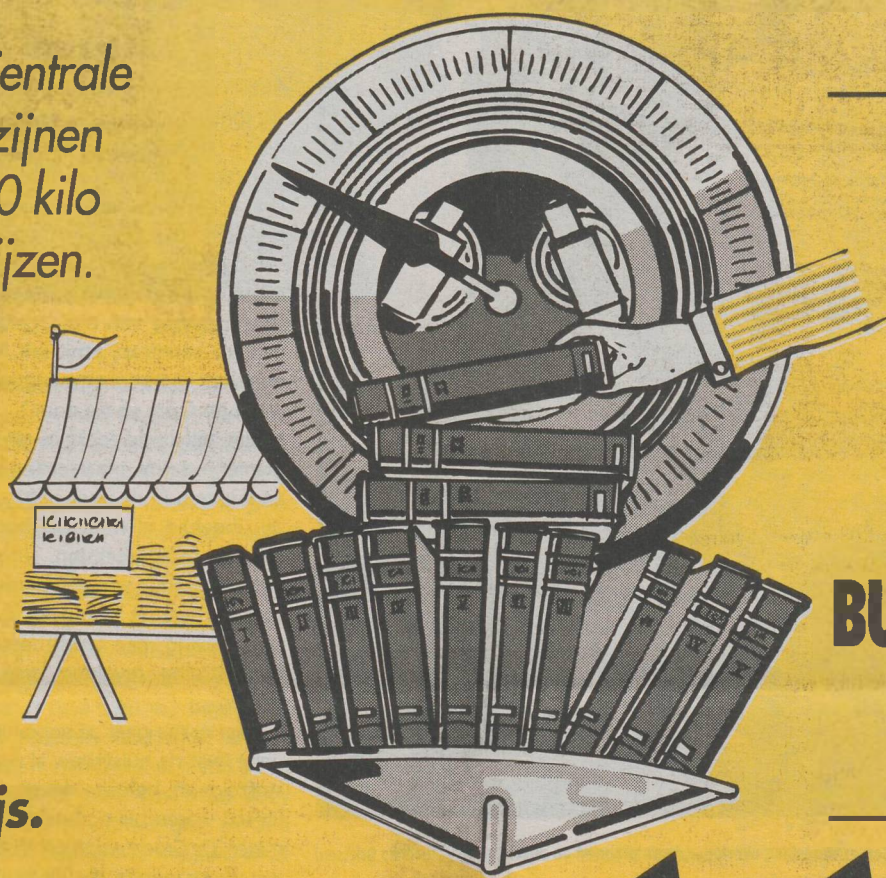
Oratie Maaike Meijer op vrijdag 22 januari om 16.30 uur in de aula aan de Minderbroedersberg

Maaike Meijer werd in maart 1998 Opzijoogleraar aan de Universiteit Maastricht. Deze wisselleersstoel (0,2fte), die het feministisch weekblad *Opzij* ter gelegenheid van haar vijftigjarige bestaan in het leven riep, is voor vijf jaar in Maastricht ondergebracht. Onder één voorwaarde: er moest een structurele inbedding voor de leerstoel komen. Inmiddels is daar in voorzien door de oprichting van het Centrum voor Gender en Diversiteit (eerder bekend onder de naam Interfacultair Centrum voor Gender- en Vrouwenstudies) waar Meijer sinds september 1998 als gewoon hoogleraar de scepter zwaait. Naast Meijer bestaat het jonge centrum op dit moment uit een universitair hoofddocent (de historica dr. Mineke Bosch) en een assistent in opleiding. Verder maken medewerkers vrouwenstudies van cultuurwetenschappen, geneeskunde, gezondheidswetenschappen, rechten en economie ook deel uit van het centrum. In de loop van dit jaar zal de Opzijeerstoel door iemand anders worden bezet. Meijer studeerde Nederlandse taal en letterkunde en promoveerde in 1988 cum laude aan de Universiteit Utrecht op het geprezen en verguisde (niet iedereen was het eens met haar vaak verrassende analyses van poëzie van vrouwen) proefschrift *De Lust* tot lezen. Nederlandse dichtersessen en het literaire systeem. Van 1989 tot 1998 was ze aan de UU universitair hoofddocent van de vakgroep vrouwenstudies letteren. Ze is mede-oprichter van het cultureel literair tijdschrift *Lust & Gratie*.

ONTDEK DE BOEKENBEURS & DE CENTRALE BOEKHANDEL! SENSATIONELE OPRUIMING KWART MILJOEN BOEKEN & STRIPS

4 dagen lang gaat De Centrale Boekhandel haar magazijnen opruimen. Ruim 100.000 kilo boeken voor weggeefprijzen. Soms verkleurd of met een ezelsoor, echter het voordeel spreekt boekdelen.

En de prijzen? Niet te geloven, we ruimen alles op voor een fractie van de oorspronkelijke prijs.

**ROMANS • ATLASSEN
WOORDENBOEKEN
TOP 10 LITERATUUR
NEW AGE & ESOTERIE
KUNST & MUZIEK
HOBBY & TUIN
BUSINESS & MANAGEMENT
DRAMA & TONEEL
ENZ. ENZ. ENZ.**

TIP Wees er tijdig bij, want dit wordt echt uniek en dan geldt

O P = O P

**GEILLUSTREERD
HANDBOEK VAN DE KUNST**
Architectuur, schilder- en beeldhouwkunst, grafische en decoratieve kunst en fotografie. Een fraai gebonden encyclopedie in kleur, 480 pag. **12,90**

REIZEN EN LANDEN
REIS EN CULTUURGIDSEN IN DE AANBIEDING
Kosmos - Standaard - Odyssee - Insight Guides - Michelin - Baedaker - Frommer - Dominicus - Nelles Gidsen enz.

COELHO
ZAKWOORDENBOEK DER GENEESKUNDE **19,90**
24e geheel hernieuwde druk. Ruim 26.000 trefwoorden.

100.001 STRIPS
Asterix - Lucky Luke
Roodbaard - XIII - Thorgal
S&W - M. Vaillant
Marsipulami - Smurfen
enz. enz. enz.

10.001 COMPUTERBOEKEN
MET SOFTWARE / CD-ROM / DISKS ENZ.

SCIENTIFIC BOOK SALE

Duizenden tekstboeken, atlassen, manuals voor elk vakgebied.

VOORVERKOOPDAG	VRIJDAG	ZATERDAG	ZONDAG
4	5	6	7
FEB. 10-21 UUR	FEB. 10-21 UUR	FEB. 10-18 UUR	FEB. 10-18 UUR

4
VIER DAGEN LANG

mecc

**NIEUW:
WESTHAL
7000 M²**

Maastricht

TEL. INFO: 030 60 47 400

WHY PAY MORE?

▶ SNUFFELHOEK ▶ SPROOKJESMARKT ▶ CULINAIRE CORNER
▶ STRIPSTRAAT ▶ REIZEN & LANDEN ▶ JEUGDLAND ▶ HISTORIE

Sociaal-psychoater Marius Romme op de bres voor emancipatie van patiënten

Een chaotische rebel neemt afscheid

Huilende mensen achter de zaalmicrofoons, een heuse bisschop op het podium, *sheets* met gegevens over armoede in Nederland; niet direct tekenen die wijzen op een congres over psychiatrie. Toch stond dat op het programma, vorige week donderdag en vrijdag in het Mecc. Ter gelegenheid van het afscheid van Marius Romme, hoogleraar sociale psychiatrie.

Erg *academisch* ging het er niet aan toe bij het congres 'Anders omgaan met psychose; van object naar subject'. Natuurlijk, er waren voldoende hooggeleerde sprekers om de wetenschappelijke pretenties overeind te houden. Maar vertegenwoordigers van de andere kant van de medaille zijn bij dit soort gelegenheden meestal ver te zoeken. Hier dus niet. Ze zaten gewoon in de zaal. Linksvoor het ietwat verwarde voetbalsupporterachtige type met gym schoenen en trainingsbroek. Ergens middenin de morsige man in een oud windjakkie die op een gegeven moment het podium opslofte om daar, dwars door het officiële programma heen, de zaal te dirigeren in een luide kluis. *For he's a jolly good fellow*. En de vrouw in avondkleding die ooit in '81 door Romme behandeld was en nu onaangekondigd maar volledig opgedoft een onbeholpen gedichtje komt voordragen: "En daarom wil ik u, Marius Romme, het allerbeste wensen en dat u maar..."

Toevallig was het natuurlijk allemaal niet, dit soort roerende betuigingen van dankbaarheid en erkenning. Het tekent Romme dat hij bij zijn afscheid als hoogleraar vooral zijn rol als psychiater benadrukt en om die reden uit volle overtuiging (ex-)patiënten heeft laten uitnodigen. Sterker nog, cliënten van de SPD, de sociaal-psychoatrische dienst van de Rijksoverheid, mochten gratis deelnemen. Opvallend ook was de grote plaats die de zogeheten ervaringsdeskundigen als sprekers en begeleiders van workshops kregen toebedeeld. Mensen die de (vaak wettelijk vastgelegde) geneugten van de psychiatrie hebben mogen proeven, of haar zelfs hebben 'overleefd', zoals de naam van een Europese variant van de cliëntenbond cynisch aangeeft.

Diagnostische sjablonen

Het was één zo'n ervaringsdeskundige die, als patiënt ergens in de jaren tachtig, een ommekeer in het denken bij Romme zelf veroorzaakte. Een vrouw die last had van stemmen in haar hoofd en haar behandelend geneesheer, Romme dus, min of meer dwong om nu eens werkelijk te luisteren naar wat die stemmen te zeggen hadden. In plaats van de standaard psychiatrie reactie, die de inhoud van de mededelingen van die stemmen terzijde schuift en zich uitsluitend concentreert op het feit dat iemand stemmen hoort en dus 'hallucineert'. Daarmee is de diagnose, vaak schizofrenie, al bijna gelijkaardig. Lijst Romme, betekent dat afscheid genomen

Prof. Marius Romme (foto Philip Driessen)

moet worden van de diagnostische sjablonen waar de psychiatrie mee werkt. In zijn afscheidscollege haalt Romme een der grondleggers van het vak aan, de beroemde negentiende-eeuwse Duitser Kraepelin. Hij gaf de psychiatrie haar wetenschappelijke basis door een eigen categorisering te introduceren op basis van nauwgezette observaties van opgenomen patiënten.

Heel nuttig, erkent Romme, vooral ook omdat daarmee de gekte uit de morele sfeer werd gehaald en als ziekte kon worden gezien, maar vervolgens is de psychiatrie vastgelopen in haar eigen diagnostische systeem. *Schizofrenie, manische depressiviteit*, het zijn namen die de plaats hebben ingenomen van de werkelijke verschijnselen. Romme: "Ze maakten er objecten van, ze maakten de namen tot de ziekte zelf. De psychiatrie is in de daarop volgende 100 jaar als het ware de gevangene geworden van haar eigen constructen." Ten detrimente van de patiënten, kan daar helaas aan worden toegevoegd. Romme: "Die worden daardoor van hun eigen ervaring vervreemd; de behandeling maakt er geen gebruik van, en daarmee kan de ellende chronisch worden."

Hardnekkig

De vertrekkende psychiater is niet de enige die deze trommel beroert. De Londense hoogleraar Mary Boyle deed onderzoek naar de wetenschappelijke basis van het fenomeen schizofrenie en kwam tot ontluisterende conclusies. Drie veronderstellingen liggen eraan ten grondslag, legde ze vrijdagmorgen uit. De eerste is dat de symptomen van schizofrenie een samenhangend, betekenisvol patroon vormen. De tweede dat de symptomen zijn te herleiden tot biologische processen in de hersenen; de derde dat dit alles blootgelegd kan worden door onderzoek.

Zijn die veronderstellingen juist? Nee, vervolgde Boyle, dat zijn ze niet. Ze zijn zelfs spectaculair onjuist. Zozeer dat er in honderd jaar geen spat van bewijs voor is geleverd en je alleen maar verbaasd kan staan over de kloof die gaapt tussen de onderzoeksresultaten en de conclusies die eruit getrokken worden. Dat schi-

zofrenie een populair en hardnekkig concept is, valt vooral te verklaren door de sociale functie die het heeft: het geeft de diagnose een quasi-medische status die hoog scoort in een vakgebied dat immers een medisch specialisme is, het geeft therapeuten de illusie van kennis, het geeft het publiek en vooral ook de naasten van de patiënt het geruststellende gevoel dat het hier een echte ziekte betreft waar sociale omstandigheden geen vat op hebben.

Politiek

Daar echter heerst een gigantisch misverstand, bleek tijdens deze twee dagen, en dat mag ook gerust de centrale boodschap genoemd worden van dit congres: psychosen zijn niet het gevolg van hersenafwijkingen, maar specifieke reacties op schokkende gebeurtenissen en omstandigheden. Dat kan van alles zijn: het verlies van een geliefde, maar ook een uitzichtloze werkloosheid. Alleen door die achtergrond erbij te betrekken is begrip voor de patiënt mogelijk, en ontstaat de mogelijkheid hem eroverheen te helpen.

Wie dat standpunt aanvaardt gaat allicht een stap verder: zijn er wellicht ziekmakende omstandigheden die aangepakt kunnen worden?

Het is op dat punt dat de sociale psychiatrie een politieke psychiatrie wordt, en Romme verdoezelt niet dat hij op dit terrein een taak voor zijn vakgebied ziet. Vooral in het organiseren van weerbaarheid van de sociaal zwakkeren. Het was dan ook niet voor niets dat een deel van het congresprogramma gewijd was aan armoede, dat bisschop Muskens was uitgenodigd en ook iemand als de Amsterdamse onderzoeker Ruud Vlek, die onlangs promoveerde op een studie naar de belangenstrijd van uitkeringsgerechtigden. Vlek schetste de even onontwaaerbare als onontkoombare samenhang tussen psychiatrie aandoeningen en sociaal-economische tegenspoed. Volgens een Amerikaans onderzoek zou veertig procent van de stoornissen daaraan toegeschreven kunnen worden, meldde hij. Om er meteen aan toe te voegen dat oorzaak en gevolg hier maar moeilijk uit elkaar te houden zijn. Niette-

min zijn de trefwoorden sprekend genoeg: stigmatisering, stress, onvrede, eenzaamheid, afhankelijkheid van instanties, angsten. Vlek berekende dat de helft van de GGZ-populatie tot de 'minima' behoort.

Muskens

Daar moet iets aan gedaan worden, vindt de 'armoedebisschop' bij uitstek, bisschop Muskens van Breda. Want "zorg dragen voor de zorgbehoevende mens; daar worden we op het einde van ons leven door God op afgerekend." Ook in de hemel wordt tegenwoordig kennelijk managementtaal gebedigd. Gelardeerd met statistieken en onder verwijzing naar veel recent krantennieuws memoreerde hij het verminderend aantal leerlingverpleegkundigen, het groeiend aantal zorgbehoevenden, de opkomst van privé-klinieken en de 'vereconomisering' van de thuiszorg: "Zoveel minuten voor het aandoen van een steunkous en wegwezen". En dat in een samenleving waar zo'n vier miljoen mensen (ouderen, werklozen, bijstandstrekkers, psychiatrische patiënten) en hun gezinnen bedreigd worden met marginalisering, citeerde hij uit de congresfolder. Of de bisschop ook nog oplossingen had, vroeg Muskens zich retorisch af. In ieder geval wel wat suggesties. We zouden een 'zorgtax' kunnen instellen om de budgetten daarmee te verhogen. De media zouden wellicht naast de optimistische beursberichten dagelijks 'zorgberichten' moeten publiceren. En, vervolgde hij provocerend, de regering mag best de televisiekanalen verplichten om elke week aandacht aan het probleem te besteden. En als er toch eenmaal dwang in het spel is: wat is er tegen een verplicht aantal zorguren per week of maand voor de mensen boven een bepaald inkomen, nu het aantal vrijwilligers snel terugloopt? Met die laatste suggestie zou Muskens de volgende dag de landelijke pers halen.

Angstloos

Intussen zag het publiek de vertrekkende hoogleraar van tijd tot tijd als een beminne-lijk veldheer door de zaal en de belendende gangen paraderen. In zijn element, met zoveel belangstelling en zo-

veel waardering. Overigens niet zozeer van de universiteit of de faculteit geneeskunde, hoewel hij een van de 'foundin fathers' was die al in '74 waren aangetrokken. Zoals hij zelf in zijn afscheidsred onderstreepte: er waren in zijn facultair carrière nogal wat spelletjes met her gespeeld, en hij was blij dat hij daar van was. Al enige tijd trouwens, maar dat zei hij er niet bij. Toen de faculteit een jaar negen geleden besloot tot een voor biologische oriëntatie, concludeerde Romme dat er voor zijn opvattinge maar weinig plaats overbleef en verdween hij naar het facultaire zijtoneel. Van toen af wierp hij zich op zijn stemmen-horenproject, iets dat zacht gezegd niet door de gehele psychiatrie werd on-

armd. Hij is er de man niet naar om te buigen, onthulden verschillende van zijn collega's in hun terugblikken. "Het was niet altijd makkelijk om met hem te werken", bekende prof. Marten de Vries, die hem eerder vooral lof toezwaaide vanwege zijn pionierswerk op het gebied van de emancipatie van psychiatrische patiënten.

Collega prof. Mark Richartz, die Romme "angstloos jegens iedere autoriteit" noemde, had misschien wel de mooiste kenschets. Romme, zo zei hij, was een mengeling van een *grand seigneur* en een chaotische rebel. Een voorbeeld van wat de filosoof Ernst Bloch noemt: iemand met een 'Aufrechten Gang' (wat de Duitser Richartz vervolgens consequent charmant misvertaalde als een 'oprech gang').

"En zei niet de bekende Duitse grafoloog Ludwig Klages in 1930 dat grote strepen onder een handtekening duiden op psychopathologie, tenzij het Nederlanders of mensen van adel waren?" Dit komt, vervolgde Richartz, door de roerrijke historie van de Nederlanders die zich in een eeuwenlange strijd vrijvochten van adel en vorsten en die geen enkele autoriteit boven zich duldden. Om vervolgens onder grote hilariteit van de goedgevulde congreszaal te besluiten met: "En aan het einde van deze ontwikkeling staat Marius Romme."

MEDEDELINGEN

VACATURES

naar de VOORLICHTINGSBIJeenkomst op dinsdag 23 februari 1999 van 17.30-18.30 uur in de Collegezaal, Nieuwenhof.

Studeren in Canada in 1999/2000

In het kader van een uitwisselingsprogramma met 3 Canadese universiteiten te weten Mc Gill University in Montreal, University of British Columbia in Vancouver en Dalhousie University in Halifax bestaat voor ERTS-, ELS- en Nederlands Recht-studenten de mogelijkheid om in het studiejaar 1999/2000 een aantal maanden in Canada te studeren. Heb je interesse, kom dan naar de voorlichtingsbijeenkomst op donderdag 28 januari 1999, om 14.00 uur, kamer 0032, Nieuwenhof

Thom de Graaff, voorzitter van de Tweede-Kamerfractie van D66 geeft een lezing met als thema Actuele politiek en staatsrecht. Deze lezing vindt plaats op dinsdag 23 februari a.s. om 15.00 uur in de collegezaal Nieuwenhof.

Bureau Stages

De stagecoördinatoren zijn:
Fiscaal recht: Vivienne Hautvast tel: 3883243, kamer 2215 O.G.
Nederlands recht en European Law School: Ellen de Krom, tel: 3883274, kamer 3219 O.G.
spreekuur woensdag ochtend 10-11 uur of volgens afspraak.
Het weekbulletin met laatste nieuws hangt in Nieuwenhof (informatieborden Bureau Onderwijs) als in het Oud Gouvernement (1e verdieping, bij kopieerapparaten)
Op donderdag 25 februari a.s. is er om 11.00 uur in de collegezaal Nieuwenhof een voorlichtingsbijeenkomst voor de huidige derdejaars Nederlands recht en European Law School.

Ahold Scriptieprijs

Ook dit jaar looft Ahold weer de Ahold Scriptieprijs uit voor alle studenten aan HBO en Universitaire Instellingen. De te winnen hoofdprijs is dit jaar verhoogd naar fl. 10.000. Voor nadere informatie: tel: 075-6595731 of e-mail: wilma-vander.Plas@corp.ahold.nl
Zie ook de informatieborden bij de onderwijsbalie

SCHRIFTELIJKE SOLLICITATIES ONDER VERMELDING VAN VACATURENUMMER OP BRIEF EN ENVELOP BINNEN 10 DAGEN RICHTEN AAN DE PERSONEELSDIENST VAN DE BETREFFENDE FACULTEIT OF DIENST (POSTBUS 616, 6200 MD MAASTRICHT). DE VACATURES STAAN OPEN VOOR HERPLAATSINGSKANDIDATEN EN VOOR INTERNE KANDIDATEN (=MEDEWERKERS OM EN WACHTGELDERS). BIJ GEBLEKEN GESCHIKTHEID HEBBEN HERPLAATSINGSKANDIDATEN DE VORKEUR.

INFORMATIE OVER INTERNE EN LIFT-VACATURES KUNT U INWINNEN VIA INTERNET (DE HOMEPAGE VAN BUREAU MOBILITEIT: HTTP://WWW.UNIMAAS.NL/~BURMOBIL OF BIJ HET BUREAU MOBILITEIT, TST. 3179/2207.

FDGW, GEZONDHEIDSRISICO-ANALYSE EN TOXICOLOGIE SECRETARIEEL MEDEWERKER M/V 0.4 FTE

Taken: U verricht werkzaamheden binnen het secretariaat van de capaciteitsgroep GRAT. Tot uw taken behoren onder andere: agendabeheer; het uitwerken en verzorgen van uitgaande en binnengekomen correspondentie; aannemen en afhandelen van de telefoon; archiveren; overige algemene secretarische werkzaamheden.

Vereist: HAVO, aangevuld met een secretaresse-opleiding, b.v. MEAO; kennis en ervaring met geautomatiseerde tekstverwerkingsprogramma's; zelfstandig kunnen werken en beschikken over goede contactuele vaardigheden.

Arbeidsvoorwaarden: Het betreft een vaste aanstelling (werkfactordoor 0.4 fte) met een proeftijd van 1 jaar.

Salaris: min. fl. 2.622,— tot max. fl. 3.704,— bruto per maand (bij een full time aanstelling).

Inlichtingen: bij Marie-Claire van de Voort, capaciteitsgroepsecretaresse, tst. 1096/1097, of prof.dr. J. Kleinjans, capaciteitsgroepvoorzitter, tst. 1096/1097.
Vacaturenummer: 010

Schriftelijke sollicitaties voor de FdEWB kunt u, onder vermelding van het vacaturenummer richten aan: FdEWB, Afdeling Personele Zaken, t.a.v. Mw. D. Spijkers, Postbus 616, 6200 MD Maastricht

FDEWB, SECTIE BERICHTGEVING (DEPARTEMENT BERICHTGEVING EN FINANCIERING)

2 DOCENTEN M/V 1,0 FTE

van 15 maart 1999 tot 15 maart 2001

Taken: De taken van de docent bestaan uit onderwijs (voorbereiden onderwijsmateriaal, tutoreren, voorbereiden toetsen, nakijken toetsen, begeleiden vaardigheden) in het eerste jaar en in het (basis)doctoraal en, in beperkte mate, onderzoek op het terrein van Berichtgeving.

Vereisten: een afgeronde academische opleiding Bedrijfseconomie, Econometrie of Bedrijfskunde, bij voorkeur met een specialisatie in de richting van Berichtgeving en/of Financiering. Verder zijn computervaardigheden vereist en een goede kennis van de Engelse taal.

Salaris: schaal 10

Nadere inlichtingen kunt u verkrijgen bij Prof. dr. W. Buijink, tel. 043-3883755

Vacaturenummer: 011

FDEWB, FACULTEITSBUREAU

STUDENTASSISTENTEN M/V 0.2 FTE

voor de periode van 1 maart 1999 tot 1 september 1999

Vanaf 01-03-99 is er bij het Faculteitsbu-

reau FdEWB een vacature voor 2e en 3e jaars studenten ten behoeve van het beheer van de Studenten Microcomputer Ruimte (SMR). Gezien de samenstelling van het huidige beheersteam genieten vrouwelijke kandidaten de voorkeur.

Werkzaamheden: Toezicht houden op de computerruimte en de daar aanwezige hard- en software. Hulpverlening aan gebruikers met hard- en software problemen. Verstrekken van laserprints en div. supplies aan gebruikers. Maken van gebruikershandleidingen m.b.t. de aanwezige software. Installeren van nieuwe software. Geven van cursussen m.b.t. de standaard software. Assisteren van de afdeling A&CO. Onderhoud pc's en bijbehorende werkomgeving. De werkzaamheden worden uitgevoerd in de volgende tijdblokken: 8.00 - 13.00 uur, 13.00 - 17.00 uur en 17.00 - 22.00 uur. De werktijden worden in onderling overleg bepaald.

Vereisten: Goede kennis van Windows95, MSOffice97 en Internet/Email. Goede communicatieve eigenschappen in de Nederlandse en Engelse taal. Klantvriendelijke houding. Zelfstandig en in teamverband kunnen functioneren.

Inlichtingen: Huub Odekerken, telefoon: 043-3883743

Vacaturenummer: 012

E Written applications should be sent to Mrs. D. Spijkers, Department of Personnel Affairs, FdEWB, Maastricht University, P.O. Box 616, 6200 MD Maastricht. Please quote reference number on both letter and envelope.

FDEWB, FACULTY OFFICE

ONE STUDENT ASSISTANT FOR THE RECRUITMENT OF STUDENTS WITH A FOREIGN DIPLOM M/V 0. FTE

for the period February 15th, 1999 - September 1st, 1999

We are looking for an enthusiastic IES or IM student who would like to give and send information about the Faculty's international courses to students with non-Dutch diploma.

Requirements: second year IB, IES or IM student with a propaedeutic diploma; write and speak fluently English (preferably understand Dutch); available during one week in the period July - September 1999; teamworker.

Further information can be obtained from:

Anke Wijnen, phone: 043-3883822

Vacaturenummer: 013

AANGEBODEN LIFT-VACATURES:

100709 Beleidsmedewerker P&O, 38 uur Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, max. f7.460.

100710 Vormgever 3 fte, 38 uur, Open Universiteit, max. f5.092.

100711 Medewerker Projecten, 19 tot 3 uur, Open Universiteit, max. f7.396.

100712 Medewerker administratieve organisatie, 36 uur, Gemeente Heerlen, max. f7.590.

100713 Bestuurlijk-juridische beleidsmedewerker, Provincie Limburg, 36 uur, max. f7.365.

**Kluwer
academic
publishers**

International publishers with global coverage of high quality English language research level books and journals in many specialised academic and professional fields, have several immediate vacancies for active and enthusiastic colleagues to join our publishing team.

Are you interested in a career in publishing? We are looking for:

Publishing Editors in the Physical and Biological Sciences

You will be a product champion; a key, management-level employee, responsible for all aspects of your publishing portfolio; and you will be responsible for product acquisition and development, project management, maintaining good contacts with the market (authors, editors, advisors) and initiating marketing and promotion activities.

As a successful candidate you will also be expected to be involved in the development of electronic product and information dissemination. Previous experience in STM publishing is desirable but not essential. The company offers a training scheme.

These full-time positions ask for good communication and entrepreneurial skills, as well as enthusiasm, commitment and a strong sense of purpose in meeting targets. A lot of travel is involved (approx. 12 weeks per year), attending conferences and visiting major research centers and universities.

A relevant academic background is desirable. You will need the ability to develop a keen commercial sense with regard to publishing research-level scientific information.

Kluwer Academic Publishers, with offices also in England and the USA, is part of the Wolters Kluwer organisation, and offers a challenging position with good conditions and career opportunities in an international working environment. The posts are based in Dordrecht. More information on our company and publishing programme can be found on <http://www.wkap.nl>

Written applications in English, which should indicate why you are the right person for this demanding responsible position in our company, together with a CV should be sent to:

Mrs. Evelien Bakker, Kluwer Academic Publishers
P.O. Box 17, 3300 AA Dordrecht, The Netherlands
Telephone: (+31) (0)78-6392238 E-mail: evelien.bakker@wkap.nl

**POOL
Café
Fanatique**

- poolbiljarten
- tafelfoetbal
- darts
- videogames

Open:
ma t/m vr vanaf 11.00 u
za en zo vanaf 14.00 u

**Raadhuisplein 5
Heer-Maastricht
UITGEBREIDE
LUNCHKAART**

Friandises

Chocolatier

**De vermaarde pralines
van Maastricht**

**Wycker Brugstraat 55,
Maastricht**

Huis van Bourgondië speelt *Paren*

Seks: burn-out of een schitterend roofdier?

Het is een wonderlijke samenloop

van omstandigheden dat

precies op de dag dat een

nieuwe hoogleraar seksuologie

de moderne mens neerzet als

lijder aan seksuele burn-out,

in het Huis van Bourgondië

de eerste try-out plaatsvindt

van het toneelstuk *Paren* van

schrijver/regisseur Erik Snel.

Dianne Krijnen, de dame met het hondje (foto Carry Gisbertz)

elkaar als waren zij een generatie ouder geworden en blikken terug op wat er allemaal aan geslachtsverkeer gepasseerd is. De laatste woorden zijn: details, details. Een sterk slot. Het Huis van Bourgondië is een theaterwerkplaats gevestigd in een oude school aan het Hoogfrankrijk. Al vele jaren worden er mooie producties gemaakt waarbij jonge kunstenaars een

kans krijgen. Soms zijn de voorstellingen netjes en aangepast aan wat men gewoonlijk onder toneel verstaat; soms zijn zij meer experimenteel en werkplaatsachtig. Bijna altijd zijn ze boeiend. De oude school is van boven tot beneden op veel plaatsen bruikbaar als toneel. Een van de grote pluspunten van de werkplaats is het creatieve gebruik dat van deze ruimtes wordt gemaakt.

Ook *Paren* wordt op vier plaatsen in het gebouw gespeeld. Het komt de levendigheid van de voorstelling ten goede. Het stuk en het spel zijn zeer onderhoudend. Wie tegen vuilbekkerij als zodanig is gekant, kan beter thuisblijven. In het laatste bedrijf staan de acteurs zelfs letterlijk te vuilbekken. Wie zijn vocabulaire op dit gebied wil uitbreiden, moet zeker gaan. Belangrijker is dat het onvermijdelijk hoort bij het stuk. Het gaat meer om praten over seks en het verontrustende karakter daarvan, dan over seks zelf. De acteurs gaan dan ook geheel niet uit de kleren. Vaak wordt bij toneel uitgelegd dat het naakt functioneel is. In *Paren* is het gekleed zijn functioneel. Een kleine honderd jaar geleden schreef Arthur Schnitzler in Oostenrijk *Reidans*, waarin tien acteurs die paren vormen uiterst vrijmoedig het estafettestokje van hun ontboezeming van het ene naar het andere paar doorgeven. Dat was een naturalistisch stuk: zo zijn mensen nu eenmaal; hun driften leiden tot voortdurende ontrouw in

kortstondige affaires. Bij Snel is het seksuele repertoire uitgebreid. Een prachtige scène is de Dame met het hondje inderdaad..... een Paar. Verder is de teur totaal anders dan bij Schnitzler. Over veel van wat gebeurt hangt de sfeer van seksuele burn-out. Seks is het motief op de voorgrond; daaronder woedt naast de lage lust, de onzekerheid van wat je ermeest moet, wat seks misschien in de weg staat. Kortom u en ik, wij allemaal, begrijpen anno 1999 deze ambivalentie heel goed. Zeker om dat te proeven moet u erheen gaan. Een stuk beoordelen voor de première is eigenlijk onbillijk. In de try-out voor ik het stuk wat lang, veertig scènes en de spanning inhouden is misschien te veel van het goede. Het laatste bedrijf leed daaronder. Hopelijk ziet u een iets korter stuk.

Hans Philipse

'*Paren*' is van 19 t/m 30 januari te zien in Het Huis van Bourgondië, Hoogfrankrijk 27.

Studente schrijft boekje over de zelfmoord van haar vriendin

'Je vervaagt Carla, dat wil ik niet'

Jeetje, Carla waarom belde je me gisteren nog, om dan vervolgens precies op het moment dat wij hadden afgesproken zelfmoord te plegen. Was je gisteren echt nog van plan te komen, want het was immers je eigen voorstel, of wist je toen al dat je het ging doen?

Ik heb twee uur op je zitten wachten met het eten. Je kon het de hele dag doen, maar waarom wachtte je precies tot kwart over zes? En het was gepland hè, want je had je paspoort bij je.

Carla, een drieëntwintigjarige studente uit Utrecht, ging in augustus 1994 op de rails liggen. Haar hartsvriendin en mede-studente Barbara Post verwerkte haar gevoelens door ze op te schrijven. Om zes uur zou ze komen eten - mijn hartsvriendin pleegde zelfmoord is er het resultaat van. Basis voor het boekje vormde een dagboek dat ze vanaf de eerste week na Carla's dood bijhield en waarin Carla vaak rechtstreeks aangesproken wordt. Tussen die fragmenten staan stukjes uit een eerder dagboek, over hun vriendschap, Carla's depressies en Barbara's gevoel van onmacht daar iets aan te doen. Vijfenzestig pagina's samengebondeld verdriet, vragen, boosheid, verwijten, en een beetje van het plezier, de diepgaande gesprekken en de warme gevoelens. Heel rauw en heftig allemaal. En heel aangrijpend.

Via de brokstukjes worden twee verhaallijnen zichtbaar, die door een verschillend lettertype onderscheiden zijn. In een recht op staand lettertype wordt het verwerkingsproces van Carla's dood beschreven, het heden. Het verleden, de vriendschap die begint als juichende symbiose en uitloopt in een moeizame verwijdering van een depressieve vriendin, is cursief gedrukt. Wat begint met veel zij-voelt-net-als-ik en in-de-broek-pissen-van-het-lachen krijgt steeds meer diepgang en wordt

daarmee steeds benauwender. Intussen maken de zich alsmaar repeterende frasen van wanhoop en boosheid die bij plotsklaps verlies horen, langzaam plaats voor iets meer licht en lucht.

Zo wordt duidelijk hoe groots en teverhoe beperkt vriendschap kan zijn, dat eindeloos analyseren van depressies ook niet helpt, dat je zo weinig kunt doen als ik mand echt dood wil. Waarheden a koeien natuurlijk, maar wel akelig treffend opgeschreven. Dat dit is gelukt kon voornamelijk door de eenvoudige, directe manier waarop Post de dood van haar vriendin te lijf is gegaan. Met veel herhalingen, zoals ze zelf al in het voorwoord opmerkt, maar vrijwel zonder de omwegen van storende metaforen of ander clichés. Alleen de gedichtjes zijn wat de betreft een beetje teveel van het goede, maar ja, intens verdriet moet er vaak afgepropte kunst uit. Zo lang het macbinnen de perken blijft, is dat niet zo erg. Een ander genre storende clichés die in dit soort werken nogal eens optreedt en die Post bijna geheel heeft weten te vermijden, is het therapeuterjargon. Post schrijft over depressie zonder daar meteen een kant-en-klaaroorzaak, analyse en therapie voor te weten en over haar eigen rouwproces zonder dat te vaak zo te noemen. Z bezien is haar boekje een geslaagd voorbeeld van het vermijden van de valkuilen die in dit genre achter ieder woord op de loer liggen. Jammer alleen dat het op zulk vies papier gedrukt is, met een zo mogelijk nog smeriger lettertype.

Agnes Somme

'Om zes uur zou ze komen eten - mijn hartsvriendin pleegde zelfmoord' is in 1998 in eigen beheer uitgegeven en wordt verspreid door Lakeman Publishers Huizen.

Aandoenlijk zoenende mieren

Antz

★★★★

gende staatsgreep door Generaal Mandibele (Gene Hackman) en ontmoet zijn grote liefde, prinses Bala (Sharon Stone).

Hoewel mieren in het echt weinig van elkaar verschillen, hebben ze in de computeranimatiefilm *Antz* een individueel trekje meegekregen. De belangrijkste personages zijn gevormd naar de acteur of actrice die hun stemmetje

doet. Vooral de monden zijn erg goed vormgegeven. Het lijkt alsof daaraan de meeste aandacht is besteed. De rest van het lijfje hangt ergens tussen mier en mens in. NRC Handelsblad merkt terecht op dat "de plastic aanblik dodelijk is voor de mieren".

Toch staat deze groeipijn van de computeranimatie een gezellig filmavondje niet in de weg. De dialogen zijn snel en komisch, en de vrolijke muziek brengt je helemaal in de stemming. Bovendien zijn zoenende mieren erg aandoenlijk om naar te kijken.

Wie er boven uitspringt is Woody Allen. De Volkskrant vindt het "een gouden greep" om "hem te casten als tobbede mier." En wie Allen kent uit zijn films - een kleinzerig mannetje dat onbedoeld een held wordt - ziet hoe goed de rol van Z-4195 bij hem past. De lol die de acteurs moeten hebben gehad bij het inspreken van hun stemmen, is goed te horen. Stel je voor, Woody Allen en Sylvester Stallone, naast elkaar in de studio, hun dialogen insprekend.

Maaïke van Stolk

Z-4195 is het middelste kind in een gezin van vijf miljoen mieren en staat onderaan de hiërarchie van zijn kolonie. Dat zit deze naar Woody Allen gemodelleerde mier niet lekker. Hij piept, loopt bij een mierenpsychiater en vindt zichzelf zielig. Maar plots keert hij redt de kolonie van een dreigende

SIMON

De Messias

De bus naar Jeruzalem kwam ik toevallig naast de Messias te zitten. Toen de chauffeur net optrok sloeg hij met een latte hand op de deur. De chauffeur opte en liet hem binnen. Hij droeg een zwarte jas, een zwarte hoed en zijn gezicht was grotendeels verborgen achter een eveneens zwarte baard.

Opend op een comfortabel ritje had ik ven tevoren mijn rugzakje op de stoel naast mij gelegd. Een hint die aan de Messias voorbijging. Toen hij na driftig manoeuvreren met zijn bagage, twee rote tassen en een attaché-koffertje, tot naast mijn bankje was gekomen, keek hij ven naar mijn rugzak en toen naar mij. chuldbewust haalde ik de tas van de 'oel en plaatste hem onder de zitting. ichtbaar vermoeid plofte de Messias naast mij neer. De tassen liet hij in het angpad liggen, het koffertje nam hij op 'hoot.

De Messias rook naar zweet, wat mij er ze verleidde om een wind, die ik al geijme tijd inhield, te laten ontsnappen. Ik rist toen nog niet dat ik naast de Messias zat. Terwijl ik opgelucht ademhaalde egluurde ik vanuit mijn ooghoeken de houd van het koffertje dat de Messias inmiddels op schoot had open geklikt; en beduidend gebroed, een kapotte ymschoen en een stapeltje dikke schriften. "Dit zijn mijn eerste acht boeken," zei e Messias, "je mag ze gerust bekijken." 'ij drukte mij het bovenste schrift in de and.

et boekwerkje was van kaft tot kaft et potlood volgeschreven. Hier en daar as met pen een passage onderstreept. erwijl ik het minutieuze maar onleesbare handschrift probeerde te ontcijferen eelde de Messias de andere schriften uit an mensen voor en achter ons. Ik kon ijn wind nu duidelijk ruiken maar nam an dat de andere passagiers wel zou-en denken dat de geur van de Messias fkomstig was. Dit alles terwijl de Mes-as zijn gebedsboek met beide handen astpakte en naar zijn mond bracht om r zacht een paar kusjes op te drukken. n toen, terwijl iedereen zijn schriftjes ekeek, openbaarde de Messias zich. Deze schriften die jullie in je hand heb-en, zijn afkomstig van de Messias, want ben de Messias. Ik heb ze geschreven mdat ik de Messias ben, en omdat ik de fessias ben zal ik er nog veel schrijven." 'ij sloeg zijn gebedsboek open en begon oor te lezen.

Sod zegen je," zei de Messias toen ik het rhrift voorzichtig teruglegde. Hij bood ij zijn gebedsboek zo aan dat ook ik er en kusje op kon drukken. Toen duidelijk erd dat ik mijn lippen niet zou tuiten egon hij het door hem zojuist voorgele-en gebed hardop uit te leggen.

oen hij na tien minuten nog niet klaar as dwaalden mijn gedachten lang-am af.

as toen we Jeruzalem binnen reden org de Messias, die alsmaar aan het oord was geweest, zijn schriftjes op en aalde de versleten gymschoen tevoor-hijn. Vragend keek hij mij aan. "Denk jij at een schoenmaker hier nog wat mee an doen?"

rs. Simon

Observant goes Euregional

Kraaiende besjes in Luiks café chantant

Zaterdagavond, kwart voor elf.

Tegenover drie grote lelijke

Gillette-reclameborden ligt

een klein oud kroegje,

ingeklemd tussen twee

herenhuizen. Ruitjes met

glas-in-lood, daarachter witte

gehaakte gordijntjes. Dit

moet café chantant Les

Olivettes zijn. Een plek waar

je het podium mag

beklimmen om het cafévolk

naar hartelust te

trakteren op zangkunsten.

Les Olivettes in Luik (foto Philip Driessen)

Al bij binnenkomst word je overdonderd door het vrolijke gelal. In het roke-rige bruine café tonen de muren trots een honderdtal zwart-wit foto's van markante stamgasten in actie. Overal hangen kitscherige kandelaars met elektrisch licht. Achterin zit iemand aan de honkey-tonk piano, zonder bladmu-ziek de artiesten op het veel te kleine podium te begeleiden.

Een madam op leeftijd in rode jurk, met een grote rose getinte bril en te veel rouge op haar wangen zingt "I did it my way", maar dan in het Frans. Ondertussen veegt ze het zweet van haar voorhoofd. Ze schreeuwt haar longen uit haar lijf en haar hoofd wordt bijna net zo rood als haar jurk. Daarbij zingt ze sneller dan de pianist, die zich in alle bochten moet wringen om haar bij te houden.

Aan de stamtafel, vlak voor de piano,

hangt een grijs mannetje met een dikke snor en een pijp. Met zijn stok op de grond tikkend zet hij het ritme kracht bij. Hij zingt op een bijna theatrale manier met ieder nummer mee, soms nog harder dan de artiest. Of er wel eens iemand wordt uitgejouwd? Barman Rene (zonder streepje) lacht bulderend: "Hoe slechter de artiest, hoe vrolijker de gasten."

Dan beklimt een iel mannetje, met zijn trui in de pantalon, de bühne. Nadat hij snel zijn jeneverkje achterover heeft geslagen, zet hij "Le Plat Pays" in. Maar al na een paar zinnen is hij de tekst kwijt. De pijproker aan de stamtafel helpt hem met luide tonen weer op gang, waarna het café vrolijk meezingt. Een dikke mevrouw steekt zenuwachtig de ene sigaret na de andere op. Naast haar zit een klein donkerharig meisje verveeld met een zijden sjaal te

spelen. Ze trekt zo nu en dan zeuren aan de trui van haar moeder terwijl naar het rekje met chipszakjes wijst. Maant het meisje om maar met de terriër te gaan spelen, die aan de voet van de kruk zit. Mevrouw zelf besluit dat om het maar eens te wagen. Hoewel haar stem doet denken aan hanengkraai, houden het publiek en zelfs de terriër zich rustig. De sfeer is gemoedelijk. Het is net het kleine café aan de haven.

Les Olivettes bevindt zich aan de Rue Pied du des Arches 6, op loopafstand van het station Palais. Vraag gerust naar de weg; iedereen kent café. De laatste trein naar Maastricht vertrekt 23.21 uur. In het weekend open van 20.00 uur "het licht wordt". Tip: Tango-bier voor 85 franc.

Ger Mennel

3

In de vroege avond van de 4de mei 1981 kwam het lijnvliegtuig van Amsterdam naar Dublin met een schokje neer op aarde, veerde weer op en kwam weer neer. In het kortstondige vacuüm tussen landen en niet landen bleven de passagiers aanstalten maken om op te staan, de stewardessen zetten willeloos passen voor- en achterwaarts en de gezagvoerder had de hik.

"The weather is rainy and cloudy," repeteerde hij door de intercom, "rainy and cloudy, rainy and cloudy." En rainy and cloudy it was.

In de lobby van het Jury's Hotel werd ik opgewacht door een zekere Kammer "zeg maar Hugo", een lange dorre man met een verschrikt bebrild gezicht.

Hij was gestuurd, zei hij, om me in alles terzijde te staan.

Maar waarom droeg hij een wit pak en witte schoenen? Buiten regende en miste het. Stephens Green was niet groen maar grijs.

Nog in de lobby toverde hij, god weet waar vandaan, een roodharig heertje te voorschijn, dat hij voorstelde als mr Nash, kenner van de Ierse inborst.

"Die kan ons mooi van pas komen."

DE FACTOR X

De Ierse inborst klopte en zwol, terwijl het hoofd daarboven rood aanliep van verlegenheid.

"Als we eens een hapje gingen eten," stelde Kammer voor en enthousiast viel hij in: ook de Ierse Maag had trek.

Met zijn onzekere tred, een schaatser op glad ijs, ging Kammer ons voor. Er was iets mis met het besturingsmechanisme in zijn hoofd, het stuurde zijn armen en benen alle kanten op, behalve de goede.

Nash volgde achter mij, op twee schuchtere passen afstand. Als ik mijn pas inhield vertraagde hij ook, zodat de afstand tussen ons precies twee passen bleef.

Kende ik dat verhaal van de Ieren en de Hollanders, vroeg hij toen we eenmaal onze servetten hadden uitgekapt, hij twee klappen later dan wij.

Ik kende het. Een klassieke gespreksopening: iedere Ier vertelt het tegen iedere Hollander. Maar ik wilde hem niet voor het hoofd stoten.

"Als de Dutchmen in Ierland zouden wonen," zei hij triomfantelijk, "was Ier-

land nu een welvarend land. Woonden de Ieren in Holland dan was dat allang weer onder water gelopen."

Ik was er niet zeker van waar zijn triomfalisme precies op sloeg, of het lof was voor de vlijt van die dekselse Hollanders of trots op de legendarische Ierse luiheid.

Kammer kon er wel om lachen, hij bestelde een nieuwe fles witte wijn en bracht met een onnavolgbaar armgebaar, iets tussen zwaaien en gooien in, een toast uit op de vriendschap tussen onze beide heldhaftige volkeren.

De obers waren puisterige boerenjongens in te krappe rode jaszjes en hun grootste plezier was het de wijnflessen met een plons in de ijsemmer te gooien, zodat het water opspatte. Kammer schrok er iedere keer weer van.

"Boerenkinkels", sputterde hij, het water van zijn witte broek vegend, maar de obers lieten hem niet met rust. Zogauw was zijn glas niet leeg of daar kwam er al weer een aangesneld om het morsend te vullen: "There you are, sir."

Hij hield zijn knieën angstvallig bij elkaar, maar het mocht niet helpen, ploeg de fles en nijdig wiste hij de druppels van zijn brillenglazen.

"Als we eens de stad in gingen?" opproffen, de ik om hem van zijn kwelgeesten te verlossen, maar dat was geen goet idee.

"Hebt u het niet gehoord," zei Kammer "het is nu niet raadzaam om de stad te gaan."

Trouble in the North, daarmee was gezegd: knalde het in het Noorden rommelde het in de Republiek.

Die nacht dook hij klapwiekend op mijn dromen.

In een duister hoekje bevond zich ergens mr Nash, de kenner van teristische Ierse verschijnselen als dreunend met de voeten op de stampen, het ritmisch klepperen het bestek, het zingen van liedjes toori-loori-ley in het refrein, onleesbare wegwijzers op viersprongen, die in blatende groepen de onveilig maken, vrijgezellen die zaad vijftig jaar droog houden voor Ware Geliefde.

Jules Driessen